

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Franjo Ogris, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XIII.

Celovec, petek, 30. maj 1958

Štev. 22 (838)

Francija še vedno v kritičnem položaju

Da je v sredo odstopila francoska vlada, niti ni kaj posebnega, saj se je kaj takega po zadnji vojni zgodilo že 25-krat. Mnogo bolj resno je ozadje, v katerem se odigravajo nevarni dogodki, ki so vprašanje Francije spet spravili na prvo mesto svetovnega zanimanja. V teh dogodkih pa je zadnji predsednik vlade Pflimlin odigral zelo čudno vlogo in je bil zato tudi izpostavljen težkim napadom od strani posameznih strank, posebno pa še od strani lastnih pristašev, ki so mu očitali, da igra dvojni igro.

Ko se je vojaški upor, ki se je porodil v Alžiru, čez binkošt razširil tudi na Korziko, se je namreč Pflimlin znašel v kočljivem položaju, iz katerega je skušal najti izhod potom razgovora z generalom De Gaulleom, kar so mu razumljivo zamerile vse vladne stranke. Ker je bil s tem njegov položaj močno omajan, se je odločil za nenavadno potezo, ki je zelo podobna umiku pred odgovornostjo: glasovanje o spremembi ustave je povezal z zaupnico vladi ter vnaprej izjavil, da bo vlada ostala na svojem mestu le tedaj, če bo pri glasovanju dobila potrebno večino brez komunističnih glasov. S tem si je Pflimlin dejansko že pred glasovanjem zagotovil izgovor za odstop, vendar prevladuje splošno mnenje, da je ta »vzrok« vsaj dvomljivega značaja, v danih razmerah pa sila neodgovorna poteza.

V zvezi z odstopom Pflimlinove vlade so se iz Pariza že širile vesti, da je predsednik republike Coty poveril nalogo za sestavo nove vlade generalu De Gaulleu, vendar so jih pozneje preklicali. Ko pišemo to poročilo, je položaj v Franciji še vedno nejasen in v političnih krogih poudarjajo, da ima Francija le tri izbire:

ZDA imajo izredno smolo pri izstreljevanju satelitov

Z raketnega oporišča Cape Canaveral so ZDA v sredo ponovno izstrelile z Vanguard-raketo umetni satelit, ki pa ni dosegel predvidene poti okoli Zemlje, marveč je iz višine 3200 kilometrov padel v morje.

Premer satelita je bil nekaj nad pol metra, tehtal pa je 9,74 kg. Imel je obliko krogle ter bil zunaj prevlečen z zlatom. Na Zemljo naj bi spročal meritve o ultravijoletnem žarčenju v vsemirju.

Članice Varšavskega pakta in Atlantske zveze naj bi sklenile pakt o nenapadnosti

Poleg gospodarskih razgovorov, o katerih poročamo na drugem mestu, je imel politični odbor Varšavske zveze v Moskvi tudi politične razgovore, pri katerih so sodelovali ministrski predsedniki, zunanji in obrambni ministri ter visoki partijski funkcionarji SZ, Poljske, DR Nemčije, Češkoslovaške, Madžarske, Bolgarije, Romunije in Albanije, kot opazovalci pa so razgovorom prisostvovali tudi zastopniki LR Kitajske. Ob koncu razgovorov je odbor sprejel deklaracijo, v kateri je rečeno, da so članice Varšavske zveze sklenile, da bodo ponovno znižale število oboroženih sil za 100.000 mož. Odobrili so sovjetski predlog o bližnjem umiku sovjetskih čet iz Romunije ter o zmanjšanju njih števila na Madžarskem.

Hruščev je v svojem govoru na konferenci pozval Atlantsko zvezo k enakim ukrepom. Poudaril je, naj bi se članice Varšavske zveze obrnile na članice Atlantske zveze, da bi sklenili medsebojno pogodbo o nenapadanju. Hruščev je omenil tudi konferenco na najvišji ravni in s tem v zvezi dodal, da se zahodne sile upirajo ublažitvi napetosti in nadaljujejo s hladno vojno ter si izmišljajo raz-

De Gaulle, ljudsko fronto (napredna vlada s sodelovanjem komunistov), ali pa državljansko vojno. Vse kaže, da bo zmagala prva teza, ker pravijo, da napredna vlada ne bi uživala zaupanja vojske, v kateri se je dejansko začelo gibanje za De Gaulle. Poleg tega pa se vse stranke, vključno socialistov, upirajo sodelovanju s komunisti, to celo pri protestnih demonstracijah in stavkah, s katerimi delavstvo manifestira svojo odločno voljo, da hoče braniti republiko.

Tudi v nekaterih drugih državah so začeli spreminjati svoje prejšnje skeptično gledanje na generala De Gaulle. To velja zlasti za Anglijo, kjer so še pred dnevi izražali resno zaskrbljenost spriču nevarnega položaja Francije ter izražali mnenje, da bi Francija s prihodom De Gaulle lahko zašla v politiko izolacije, ker De Gaulle ni preveč navdušen nad Atlantskim paktom ter Evropsko skupnostjo. Zdaj pa pravijo, da De Gaulle konec kon-

Volitve v Italiji so zaključene

Kljub srditi predvolilni propagandi so se uveljavile napredne sile

V binkoštnih dneh so bile po vsej Italiji izvedene volitve v parlament in senat. Vseh volilnih upravičencev je bilo 32.436.022, od tega jih je glasovalo za parlament 30.339.708 in za senat 27.410.840. Volilna udeležba je bila enako visoka kot leta 1953 in je znašala povprečno po vsej deželi okoli 94 odstotkov.

Kljub zelo živahni volilni propagandi, v katero je posegla deloma celo cerkev, so volilni rezultati brez bistvenega presenečenja in prej ali slej pomenijo za reakcijo močan udarec. Kot doslej bo tudi nadalje ostala na vodilnem mestu Krščanska demokratska stranka, ki je na račun skrajne desnice pridobila glasove in mandate. Pri volitvah pa so se precej okrepili tudi Nennijski socialisti in Socialdemokratska stranka. Tudi komunisti so uspeli obdržati dosedanje pozicije, dočim so monarhisti in neofašisti doživeli precejšnje izgube. Predvsem v Trstu in okolici so se močno okrepile napredne stranke, za katere so glasovali tržaški Slovenci, ki se dobro zavedajo, da jim samo napredno usmerjene demokratične sile morejo zagotoviti nadaljnji obstoj in enakopravnost.

Izid volitev za posamezne stranke, ki

cevi niti ne bi bil tako slab, kot se je mislilo prej. Pa tudi iz Amerike se slišijo glasovi, ki govorijo za De Gaulle, saj je celo predsednik Eisenhower izjavil, da »spoštuje generala De Gaulle, s katerim je prej prijateljsko sodeloval«.

V Franciji sami pa navdušenje za generala De Gaulle le ni tako splošno, marveč se v vseh političnih strankah pojavljajo odločni glasovi proti njemu in njegovemu prihodu na oblast. Tako je stari socialist Ramadier v poslanski zbornici v razpravi o spremembi ustave poudaril: Zdaj ne gre več za odločitev o ustavni reformi, marveč za odločitev o usodi demokracije, odločitev o republiki ali diktaturi. Črnski poslanec Sisiko pa je očital vladi ter poslancem: Vi ste nas učili zgodovino francoske republike, republikanskih ureditev in republikanske legalnosti. Zato zdaj zahtevamo od vas, naših učiteljev, da se držite tistega, kar ste učili nas!

bodo zastopane v parlamentu (v oklepajih navajamo številke iz leta 1953) je naslednji: Krščanska demokratska stranka 9.520.184 glasov ali 42,7 % (40,1 %); Komunistična stranka je dobila 5.094.835 glasov ali 22,8 % (22,6); Nennijski socialisti 3.283.371 glasov ali 14,7 % (12,7 %); Socialdemokratska stranka 1.049.739 glasov ali 4,7 % (4,5 %); Liberalna stranka 783.833 glasov, 3,5 % (3 %); Ljudski monarhisti 491.432 glasov, 2,2 %; Nacionalni monarhisti 440.205 glasov, 2 % (monarhisti so imeli pred cepitvijo 6,9 % glasov); Neofašistična stranka 982.344 glasov, 4,4 % (5,9 %); Republikanci 326.205, 1,5 % (1,6 %). Razen tega obstoja še mnogo manjših strank, izmed katerih je dobila Južnotirolska ljudska stranka 0,5 % glasov, v pokrajini Bozen pa 60,8 % (130.955 glasov).

V senatu pa so posamezne stranke zastopane s sledečim številom mandatov: Krščanski demokrati 122 (114), Komunisti 60 (54), Nennijski socialisti 35 (28), socialdemokrati 5 (4), Južnotirolska ljudska stranka 2 (2) itd.

Kancler Raab se danes vrne iz Amerike

Zvezni kancler Raab je svoj uradni obisk v Ameriki predčasno prekinil in se danes popoldne vrne na Dunaj. Ameriko je zapustil že v sredo ter se na poti domov ustavil v Londonu.

Med svojim obiskom v Ameriki je imel kancler Raab več razgovorov z vodilnimi

Dolgoletni voditelj jugoslovanskih sindikatov Djuro Salaj umrl

V torek preteklega tedna je v Lovranu pri Opatiji nepričakovano umrl član izvršnega sveta Ljudske skupščine FLRJ, član centralnega sveta sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj. Zvezni izvršni svet je razglasil 20., 21. in 22. maj za dneve žalosti ter ob tej priliki poudaril v svojem sporočilu, da pomeni smrt Djura Salaja veliko izgubo za Jugoslavijo. V sporočilu je dalje rečeno, da je bil Salaj eden najuglednejših jugoslovanskih voditeljev ter je bil vse svoje življenje neomahljiv bорец in graditelj revolucionarnega gibanja jugoslovanskih narodov v borbi za osvoboditev in za socialistično družbeno ureditev.

Djuro Salaj, ki se je rodil 1889. leta na Hrvaškem in izhaja iz siromašne družine mizarja, se je že zgodaj uvrstil v napredno sindikalno gibanje ter bil med ustanovitelji Komunistične partije Jugoslavije in leta 1919 izvoljen v njen CK. Vsa leta stare Jugoslavije je bil kot revolucionarni voditelj preganjan in zasledovan. Od leta 1944 je aktivno deloval v sindikatih Jugoslavije ter postal njihov predsednik, kar je ostal vse do letošnjega leta, ko je bil pred dvema mesecema izvoljen v Zvezni izvršni svet in je na njegovo mesto prišel Svetozar Vukmanovič — Tempo. Za aktivno in revolucionarno udejstvovanje je prejel najvišja jugoslovanska odlikovanja.

Pokojnika so prepeljali iz Lovrana v Zagreb, kjer so ga ob navzočnosti maršala Tita in drugih visokih predstavnikov ter izredno številnega občinstva pokopali.

Številne sindikalne organizacije in politične osebnosti iz tujine so jugoslovanskim predstavniškim organom poslale sožalne brzojavke.

Sovjetski minister v Avstriji

To sredo je prispel na večdnevni obisk v Avstrijo sovjetski minister za elektrarne Pavlenko, ki si bo ogledal avstrijsko elektro-gospodarstvo. Med svojim obiskom bo obiskal razne elektrarne na Zgornjem in Nižjem Avstrijskem, na Solnograškem in Predarlškem.

Dan mladosti — izraz ljubezni do predsednika Tita

To nedeljo je praznoval predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito svoj 66. rojstni dan. Ob tej priložnosti je prejel od številnih domačih in tujih državljanov, od organizacij, ustanov in zasebnikov čestitke, povezane z željami, da bi še dalje služil svoji domovini in jo vodil v lepšo bodočnost. Med tujimi državniki sta maršalu Titu poslala čestitke tudi predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Kliment Vorošilov ter predsednik sovjetske vlade in prvi sekretar CZ KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev, kar je svetovni tisk posebej zabeležil ter povezal s trenutnimi ideološkimi nesoglasji, ki so se pojavili med Jugoslavijo in državami ljudske demokracije. Na ta nesoglasja je spomnil Hruščev tudi v svoji čestitki ter izrazil upanje, »da bodo nesoglasja, ki obstojajo med ZKJ in KP SZ ter drugimi bratskimi partijami in niso skrivnost, premagana. Pre-

ameriškimi državniki, razgovarjal pa je tudi s predstavniki Svetovne banke, od katere bo Avstrija prejela večja posojila. Univerza Notre Dame v državi Indiana pa je kanclerju podelila naslov častnega doktorja.

magovanje teh nesoglasij bi prispevalo k zbliznanju med narodi naših držav ter k nadaljnji okrepitvi enotnosti socialističnih sil, ki so močno jamstvo miru po vsem svetu«.

Posebna slavnost ob rojstnem dnevu predsednika Tita je bila zaključna prireditve Dneva mladosti na stadionu v Beogradu, kjer se je zbralo okoli 50.000 ljudi, ki so navdušeno pozdravljali predajo štafet s pozdravi in čestitkami jugoslovanske mladine in vseh jugoslovanskih narodov. Ko se je maršal Tito zahvaljeval za čestitke, je v svojem nagovoru izrazil prepričanje, da bo jugoslovanska mladina tudi v bodoče zadovoljivo izpolnjevala vse naloge ter še nadalje dosledno nosila revolucionarne tradicije in napredne težnje jugoslovanskih narodov ter bo hkrati pobudnik novih, naprednih in boljših teženj narodov Jugoslavije pri gradnji srečnejše in lepše prihodnosti.

DR Nemčija ukinila živilske karte

Od včeraj naprej so v Demokratični republiki Nemčiji po trinaestih letih zopet ukinjene živilske nakaznice. Doslej je bilo na živilske nakaznice še meso, mast in sladkor. Istočasno so zvišali starostne rente in plače ter jih prilagodili naraščanju cen.

Tesnejše gospodarsko sodelovanje vzhodnih dežel

Ravno v času, ko se na Zahodu borijo z velikimi težavami v zvezi s svobodnim tržiščem, so se v Moskvi sestali predstavniki držav-članic tako imenovanega Varšavskega pakta, ki so poleg političnih problemov obravnavali tudi vprašanja gospodarskega sodelovanja. Na posvetovanju so bile udeležene Sovjetska zveza, Albanija, Bolgarija, Češkoslovaška, Madžarska, Poljska, Romunija in Vzhodna Nemčija, opazovalce pa so poslali LR Kitajska, Mongolija, Severna Koreja in Severni Vietnam.

Poleg drugih problemov so na moskovskem posvetovanju »sveta za vzajemno gospodarsko pomoč«, ki je bilo hkrati prvi širši sestanek voditeljev držav ljudske demokracije po imenovanju Hruščeva za predsednika sovjetske vlade, proučevali medsebojne gospodarske odnose, trgovinske programe in programe za pomoč ter dolgoročne načrte za gospodarsko sodelovanje z Zahodom. Poročilo o gospodarskih posvetovanjih poudarja potrebo po razširitvi oblik sodelovanja, da se poveča

raven industrializacije socialističnih držav, kjer je ta še nezadostna. Na konferenci so razpravljali o nadaljnjem razvoju gospodarskega sodelovanja med socialističnimi deželami ter sta svet in stalna komisija opravila važno delo, ko sta pripravila priporočila za razvojne načrte socialističnih držav. Poročilo pravi, da bodo ti načrti uspešno služili komunizmu in socializmu ter okrepili gospodarsko zmogljivost vsega socialističnega tabora.

Tudi predstavniki štirih držav, ki so se posvetovanja udeležili kot opazovalci, so po poročilu iz Moskve izrekli pripravljenost, da prevzamejo aktivno vlogo pri gospodarski graditvi socialističnih držav in hočejo krepiti medsebojno sodelovanje s primernimi koraki, ki odgovarjajo razvoju in pogojem teh držav.

Tisk poudarja, da je bilo moskovsko gospodarsko posvetovanje v tesni zvezi s pripravami nove sovjetske sedemletke za obdobje 1959—1965 in so temu primerno prikrčili odnosno bodo izdelali tudi gospodarske načrte za ostale vzhodne dežele. Načrt o skupnih gospodarskih ukrepih polaga posebno važnost na težko industrijo, na gradnjo elektram ter na industrializacijo manj razvitih dežel. Pri nadaljnjem

razvoju narodnega gospodarstva v posameznih deželah socialističnega tabora bodo zlasti razvijali tiste gospodarske panoge, za katere so dani posebno ugodni pogoji. S tem bo nedvomno dana podlaga za pomembno razširitev blagovne izmenjave med posameznimi deželami, za katero trenutno še obstajajo velike težave, ker manj razvite dežele ne morejo konkurirati z močno razvitimi in specializiranimi partnerji. V tej zvezi se sklepi konference zavzemajo za specializacijo posameznih dežel ter svarijo pred medsebojno konkurenco.

Sklepi moskovske konference vzhodnoevropskih gospodarskih predstavnikov pa ne bodo velikega pomena le za prizadete države, marveč bodo gotovo odigrali važno vlogo tudi pri odnosih z zahodnimi deželami, katere v zadnjem času vedno bolj stremijo za tem, da bi razširile svoje sodelovanje z Vzhodom. S tem, da so se odločile za čim tesnejšo in izravnalno medsebojno gospodarsko povezavo, so vzhodnoevropske dežele ustvarile pomembno protiutež zahodnemu svobodnemu tržišču, ki se še vedno bori s težkimi porodnimi krči in je dan njegovega rojstva zlasti negotov zaradi Francije, katera se trenutno nahaja v zelo resnem položaju.

PO ŠIRNEM SVETU

Moskva. — V Kremlju so predstavniki držav Varšavskega pakta: ZSSR, Poljske, Češkoslovaške, Romunije, Vzhodne Nemčije, Madžarske, Bolgarije in Albanije podpisali dokumente o razgovorih, ki so jih imeli pretekli teden v Moskvi. Dokumenti govore tudi o sklenitvi nenapadalnega pakta z Atlantsko zvezo.

Washington. — Ameriško ministrstvo za vojsko je ukazalo ustaviti vsa dela za izpolnitev teledirigiranega izstrelka »Nike Ajax«. Med tem delom je namreč prišlo do eksplozije, pri čemer je bilo osem izstrelkov uničenih.

New York. — Predsednik Združenih držav Amerike Eisenhower je Sovjetski zvezi predlagal, da bi se strokovnjaki ZDA, ZSSR, Velike Britanije in Francije v treh tednih sestali v Ženevi, da bi proučili tehnične ukrepe za nadzorstvo nad prekinitvijo jedrskih poskusov.

Nürnberg. — Nürnberško sodišče je obsodilo sedem ljudi na zaporne kazni od dveh do dvajset mesecev, ker so baje poskušali reorganizirati komunistično partijo v Severni Bavarski. Sodišče je oprostilo 16 obtožencev, ker komunistična dejavnost ni kazniva, temveč je prepovedana samo organizacija.

Rim. — Italijanski neofašisti so ob vzklkih »Živel Duce« in »Smrt Židom« demolirali spominsko ploščo Židom, padlim v drugi svetovni vojni, ki je bila postavljena v starem rimskem Getu. Poškodovali so tudi spomenik, postavljen 200 ustreljenim Židom.

Stuttgart. — Na kongresu zahodnonemške socialdemokratske stranke so izvolili novo strankino vodstvo. Predsednik je ostal dosedanji vodja stranke Ollenhauer, ki je od skupnih 380 glasov dobil 319. V strankinem predsedstvu je 33 ljudi, med katerimi je tudi več mlajših socialdemokratskih prvakov, ki so med kongresom zastopali mnenje, da mora stranka dobiti značaj razredne delavske partije.

Ottawa. — Sovjetska zveza je pozvala Kanado, naj se pridruži akciji, s katero bi preprečili opremo zahodnonemške vojske z atomskim orožjem. Poudarjajo, da bi to pomenilo veliko nevarnost za mir, obenem pa opozarjajo, da se Nemčija razvija v nevarnega ogroževalca miru. Po sovjetskem mnenju bi Kanada lahko prevzela vlogo, da ne bi oborožili Zapadne Nemčije, ker ima dobre zveze z Ameriko in Nemčijo.

London. — Predstavniki britanske vlade je izjavil, da se je Velika Britanija obvezala podpirati jeseni kandidato Italije za Varnostni svet OZN. Konec tega leta namreč poteče članska doba trem nestalnim članom, ki so Švedska, Kolumbija in Irak. Italija, če bo izvoljena, bo zavzela mesto Švedske.

Lizbona. — Opozicijski kandidat na bližnjih volitvah na Portugalskem, Humberto, je poslal predsedniku republike Lopezu poziv, naj zagotovi svobodno volilno kampanjo. Obdolžil je vlado, da v predvolilnem boju posega po nelojalnih metodah in navedel cenzuro, razne policijske ukrepe in akcije, pritisk na vojsko in tudi to, da državljanom ni dovoljen vpogled v volilne imenike.

Moskva. — Sovjetski zunanji minister Gromiko je dejal, da sovjetska vlada vztraja pri zahtevi, da pride do sestanka na najvišji ravni. Za sestanek Atlantske zveze, ki je bil pred kratkim v Kopenhagenu, je Gromiko dejal, da pomeni korak nazaj v pripravah za konferenco med Vzhodom in Zahodom.

Washington. — Vrhovni komendant vojaških enot NATO v Evropi general Norstad je izjavil, da Francija za sedaj ne namerava umakniti svojih čet iz Nemčije, da bi uredila svoj položaj v Alžiru, dejal je, da se bo pred potovanjem v Pariz bržda sestel z Eisenhowerjem. Na vprašanje, če sedanja alžirska kriza zamotava vojni program Atlantske zveze, je dejal, da je Alžir dolgotrajni program zveze. Za sedaj je še neznan, ali bodo nastopile velike spremembe.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Ugoden začetek letošnjega tujskega prometa

Statistika zvezne sekcije za tujski promet navaja, da so v prvem letošnjem četrtletju našli v Avstriji 2.268.759 nočnih inozemskih gostov, kar je znaten napredek v primeri z istim časovnim razdobjem prejšnjega leta. Največ tujih gostov je v zimskem času obiskalo našo državo v mesecu marcu.

Mlečni produkti za Sovjetsko zvezo?

Minister za kmetijstvo Thoma je izjavil, da bo komisija agrarnih izvedencev julija odpotovala v Sovjetsko zvezo, kjer bo s pristojnimi sovjetskimi oblastmi razpravljala o avstrijskem izvozu živine v to deželo ter o možnostih izvoza mlečnih izdelkov v SZ. Če bi bila pogajanja uspešna, bi Avstrija na ta način našla novo tržišče za prodajo odvišnih mlečnih produktov, ki se sedaj kopičijo v skladiščih in zanje ni odjemalcev.

1,2 milijarde letno za kuriva

Okoli 1,2 milijarde šilingov letno izda Avstrija za kuriva. Strokovnjaki so mnenja, da se ena tretjina kuriva ne izkoristi, ker so še kurilne naprave zastarele in niso urejene za smotrno izkoriščanje vrednosti kuriva. Zaradi tega pripravljajo posebne razstave pod naslovom »Kurjava«, ki imajo namen seznaniti občinstvo s sodobnimi gradnjami peči s pečnicami ter drugimi sodobnimi napravami za ogrevanje stanovanj. Le s smotrno ureditvijo kurjave bi se dalo omejiti prevelike izdatke prav za kuriva, ki so razmeroma zelo draga.

45 000 avtomobilov VW v Avstriji

Avstrija spada med osem najvažnejših dežel v katere izvažajo avtomobilsko tovarna VW-Werk v Nemčiji največ svojih produktov. Od časa, ko je ta tovarna začela izvažati avtomobile v Avstrijo, jih je do 31. decembra preteklega leta izvozila k nam 45.000. Pri sedanjem stanju, 1000 avtomobilov na mesec, kolikor jih izvozi VW-Werk v Avstrijo, znaša avstrijski delež pri celotnem izvozu te tovarne 4,4 odstotka.

Francija namerava omejiti uvoz

Francija namerava z omejitvijo uvoza znižati odtok deviz, ki znaša mesečno 60 milijonov dolarjev. Finančni minister Faure hoče letošnje uvoze skrajšati za 1000 milijard francoskih frankov. Poleg tega namerava pojačati trgovino z Vzhodom, da bi na ta način prihranil na zalogah dolarjev in drugih valut evropske plačilne unije. Z Vzhoda bi naj v prvi vrsti uvažali surovine, posebno nafto.

Avstrijski industriji primanjkuje naročil . . .

Inštitut za proučevanje gospodarstva ugotavlja v svojem poročilu, da se število naročil pri raznih panogah industrije občutno zmanjšuje in je bilo v letošnjem prvem četrtletju znatno nižje kot lani v istem obdobju. Hkrati s padanjem naročil pa se večajo zaloge izdelkov in prihaja inštitut do zaključka, da bo industrija le potem mogla obdržati sedanji obseg proizvodnje, če število naročil ne bo še naprej padalo.

Posebno prizadete v primerjavi s prvim četrtletjem 1957 so kovinska, lesna, tekstilna in kemična industrija, dočim se z višjimi naročili kot 1957 ponašajo le elektroindustrija, nadalje industrija vozil ter usnjarska industrija. Mnogi obrati si skušajo pomagati s tem, da izpolnjujejo stara naročila, kljub temu pa se večajo zaloge gotovih izdelkov.

. . . in zastoj v nemškem gospodarstvu

Tudi v razvoju zahodnonemškega gospodarstva se na nekaterih sektorjih že opaža določen zastoj, kar velja zlasti za železarsko industrijo, kakor je to primer tudi pri nas v Avstriji. Zmogljivost nemških jeklarskih obratov se danes izkorišča samo za 80 do 85 odstotkov. Tudi naročila so se skrčila in znašajo danes okoli 4,3 milijona ton, dočim so pred šestimi meseci znašala še 5,8 milijona ton. Celotna proizvodnja nemške industrije je v primerjavi s proizvodnjo v lanskoletnem novembru nazadovala za 12 odstotkov. Zaloge nerazprodanega premoga znašajo že okoli 6 milijonov ton ter že daleč prekašajo vrhunsko raven iz leta 1954. Dejstvo, da naročila vidno nazadujejo, je tudi vzrok, da je Nemčija na primer v marcu letos izvozila za 5 odstotkov manj blaga kakor istega meseca lanskega leta.

Kljub temu pa vprašanje: Kako dolgo bo trajal nemški gospodarski čudež? vsaj trenutno še ni tako aktualno, kajti v drugih panogah nemške industrije je opaziti še vedno močan vzpon. To velja zlasti za kemikalije, elektrotehnične proizvode in proizvodnjo motorjev. Tudi ladjedelnice so še razmeroma dobro založene z naročili in jim je delo s polno zmogljivostjo zagotovljeno vsaj še za 2 ali 3 leta. Na domačem trgu še vedno vlada močno povpraševanje po industrijski opremi, vendar se že kažejo prvi znaki, da ta konjunktura ne bo dolgo trajala. Da »čudež« ne bo trajal večno, je previdno priznal tudi finančni minister, ko je napovedal, da bo vlada uporabila vsa sredstva, ki so ji na razpolago za poživitev gospodarstva v primeru, da bi nastopil: znaki gospodarskega zastoja.

Peta elektronska in jedrska razstava v Rimu

V Rimu se bo 16. junija začela peta elektronska in jedrska razstava, za katero se je prijavilo 33 držav, med njimi tudi Avstrija in Jugoslavija.

Na tretjem jedrskem kongresu, ki bo pod pokroviteljstvom italijanskega Državnega odbora za jedrska raziskovanja (CNRN) v Rimu od 16. do 20. junija, bodo razpravljali o vprašanjih, ki se tičejo jedrske industrije, namestitve naprav, goriv in uporabe radijskih izotopov v industriji. V času elektronske in jedrske razstave bodo v Rimu še druga zborovanja. Zborovanje 18. junija bo posvečeno vpra-

šanjem ugotovitve starosti s pomočjo jedrskih metod. Zborovanje 19. junija pa bo veljalo uporabi izotopov v kmetijstvu, zdravstvu in biologiji. Na tretjem zborovanju 20. junija pa bodo obravnavali vprašanja o varnosti v zvezi z jedrskimi napravami. Te razprave bodo gospodarsko in politično posebno važne, ker v evropskih deželah že urejajo prve jedrske naprave za pridobivanje električne energije. Med te države spada tudi Avstrija, ki bo predvidoma prihodnje leto v decembru spravila v pogon prvi jedrski reaktor.

Pri nas vedno več industrijskih obratov

Lani je število industrijskih obratov v Avstriji naraslo od 2627 na 2686. Pri novoustanovljenih obratih gre ali za manjše obrate ali pa za podružnice že obstoječih tovarn, ki so deloma le prodajalne ali pisarne. Skupno je bilo lani ustanovljenih 220 obratov, temu nasproti pa je bilo v istem obdobju opušenih 161 obratov, tako da znaša efektivni prirastek 59 obratov. Največ novih obratov je nastalo v industriji oblačil. Na tem področju se je število obratov zvišalo od 339 na 377, torej za 38.

Na drugem mestu je kemična industrija s 15 novoustanovljenimi obrati. Tem sledi strojna, jeklarska in železarska industrija z 9 novoustanovitvami, tekstilna industrija z 8 novimi obrati, živilska in poživilska industrija s 4 novimi obrati, filmska industrija s tremi novimi obrati itd. Nespremenjeno je ostalo število usnjarskih obratov. Po drugi strani pa se je število obratov papirne industrije, žag in metalne industrije, industrije vozil in elektro-materiala zmanjšalo.

Slovenska pesem na Koroškem

Očuvanje narodnega izročila, podedovnega od najstarejših časov, je istovetno z ohranitvijo slovenskega jezika in duha na Koroškem, kakor pravi pesem: »Slovenski smo fantje pri Dravci doma, slovenskega duha, slovensk'ga srca.« Glavna sestavna vsebina tega izročila pa je ravno narodna pesem, ki se je razvijala kot duhovna usedlina vseh usodnih dob koroških Slovencev. Dokler bo v koroških gorah in dolinah, ob rekah in jezerih donela slovenska pesem, tako dolgo bo v deželi še živ slovenski rod. Kar je shranjeno v živi narodni pesmi, gre od ust do ust, od vasi do vasi. Je studenec, ki vre in kipi nenehno. Iz njega pa zajemajo rodovi za rodovi sok in snov za svoje duhovno žitje; če usahne ta vrelec, ni več narodne rasti, ni več življenja.

Pesem poplemeniti človeka, mu vzbujajo v srcu ljubezen do ljudstva, iz katerega je privrela na dan, in ga kot člana tesno poveže z ono narodno skupnostjo, ki poje in neguje to pesem. V človeku budi

Lepto slovenske koroške pesmi bomo spoznali tudi na proslavi 50-letnice Slovenske prosvetne zveze dne 15. junija v celovškem Domu glasbe, kjer bodo nastopili združeni pevski in tamburaški zbori Slovenskih prosvetnih društev!

najnežnejše spomine na starše, na dom in domači kraj, krepi vsa ona čustva in vse one misli, ki tvorijo podlago narodne zavesti in povezanosti z narodom.

Naučimo ljudi peti lepe pesmi in brati dobre knjige, vse drugo se bo samo porodilo kot žlahten sad izbranega semena. Petje in branje napravi človeka šele pravega kulturnega človeka, slovenskega rojaka pa šele pravega Slovenca. Zatorej gojimo in širimo ubrano petje in lepo branje! Oboje je za človeka luč, ki mu kaže pravo smer na njegovi življenjski poti.

Ko je leta 1889 celovški profesor J. Scheinig, doma v industrijskem kraju Borovlje, zbral in izdal besedila večine znanih pesmi koroških Slovencev, je izkopal velik zaklad, slovenski komponisti, na čelu jim Oskar Dev, pa so ta zaklad v svojih harmonizacijah izročili vsemu slovenskemu narodu, da ga čuva in goji.

Spomenik Srečku Kumarju

Zadnje soboto in nedeljo so na slavnostnih prireditvah počastili spomin primorskega prosvetnega delavca, skladatelja in zborovskega dirigenta Srečka Kumarja, ki je umrl leta 1954. V soboto so na hiši v Portorožu, v kateri je Kumar preživel zadnja leta svojega življenja, odkrili spominsko ploščo. Na prireditvi je sodeloval 65-članski Učiteljski pevski zbor, navzoči pa so bili tudi številni predstavniki kulturnega in javnega življenja, med njimi član izvršnega sveta LRS Vladko Majhen. Zvečer istega dne je bila v Piranu v gledališču »Tartini« slavnostna akademija, na kateri sta sodelovala Učiteljski pevski zbor in Glasbena šola iz Kopra.

In od tedaj je slovenska koroška pesem opravila veliko narodno in kulturno delo med Slovenci in celo med avstrijskimi Nemci. Kajti Tomaž Košat iz Vetrinja pri Celovcu, ki ji je odprl pot na Dunaj v nemškem besedilu, je bil prva izjavi pok. profesorja Scheiniga v gimnazijskih letih zaveden Slovenec in kot takšen je črpal iz neusahljivih zakladov slovenske koroške pesmi.

Prav zaradi tega smemo pričakovati, da bo ta pesem tudi v pogojih naše dobe opravila veliko kulturno nalogo kot naj-

Dunajski slavnostni tedni v smislu evropske miselnosti

Jutri se bodo začeli Dunajski slavnostni tedni, ki bodo tokrat že osmi po vrsti. Slavnosti bo otvoril prosvetni minister dr. Drimmel. Govorili pa bodo še drugi visoki predstavniki Dunaja in vlade. Na slavnostnih prireditvah v okviru Dunajskih slavnostnih tednov bodo sodelovali

številni tuji umetniki in orkestri. Posebno številno pa bo zastopana mladina iz različnih evropskih in izvenevropskih dežel, ki bo v okviru dveh slavnostnih koncertov internacionalnega mladinskega orkestra propagirala za evropsko sporazumevanje. Sploh bodo letošnji dunajski slavnostni tedni v znamenju evropske miselnosti in sporazumevanja. Slavnostnih tednov se bodo letos udeležili tudi številni pomembni mednarodni politiki, znameniti znanstveniki in filozofi mednarodnega po-

uspešnejša posrednica med večinskim in manjšinskim narodom na Koroškem. Poleg izmenjav kulturnih dobrin moramo z zadovoljstvom zabeležiti, da sta slovenska pesem in slovenska beseda dobili svoje mesto v tako važni kulturni ustanovi, kakor je Radio Celovec in celovška slovenska gimnazija. Upajmo, da bo sledila temu vzgledu tudi ljudska šola.

(Zgornji članek je napisal dr. Fr. Mišič za prvo številko „Glasnika slovenske koroške pesmi“ — opom. ured.)

mena, ki bodo pred publiko imeli svoja predavanja.

V okviru teh prireditev na Dunaju bo tudi preimenovan veliki prostor pred zapadnim kolodvorom v »Evropski trg«, kjer bodo ob tej priliki na 37 drogah obešene rdečo-bele zastave mesta Dunaja, modre zastave Evropskega sveta in zelene zastave Evropskega gibanja.

Nagrada za koroške kulturne filme

Nemška filmska ocenjevalna družba v Wiesbadenu je pred kratkim označila koroški barvni kulturni film, »Pet minut pred dvanajsto«, o delu restauratorja, ki sta ga izdelala dr. S. Hartwanger in J. F. Perkonig, kot dragocen. To je že tretji film koroške filmske umetnosti, ki je dobil kot nagrado pridevnik »dragocen«. S tem je dobil film lepo priznanje in bil obenem uvrščen med kulturne filme, ki jih kažejo v Zahodni Nemčiji.

Slovensko narodno gledališče v Trstu

Pred nedavnim je imelo Slovensko narodno gledališče v Trstu novo premiero. V dvorani na stadionu Prvega maja so uprizorili francosko komedijo Topaze Marcela Pagnola, ki jo je v slovenščino pre-

vedel prof. Ivan Šavli. Režijo je vodil mladi ljubljanski režiser Žarko Petan.

Za poletno sezono pa pripravljajo Slovensko narodno gledališče v Trstu prireditev na prostem, ki je postala zdaj že tradicionalna in vzbujajo iz leta v leto vedno več zanimanja. Letos bodo v lastni prireditvi uprizorili Haškovega »Dobrega vojaka Švejka« in je pričakovati, da bo prireditev popoln uspeh, zlasti še, ker so Tržačani radi veseli.

Velik uspeh „Čarobne piščali“ v Hamburgu

Kako priljubljena je Mozartova opera »Čarobna piščal« je razvidno iz dejstva, da je v Hamburgu dosegla 27. maja letos tisoč uprizoritev. Opero »Čarobno piščal« so v Hamburgu prvič uprizorili dve leti po dunajski premieri — 15. novembra 1793 — in je že takrat bil uspeh uprizoritve velik. Doslej še nobena druga opera v Hamburgu ni bila tolikokrat uprizorjena. Po statističnih podatkih sledijo Ča-

Avstrijski slikarji razstavljajo v inozemstvu

V Montevideu, v Urugvayu, v Galerija de Artes plasticas sedaj razstavljajo nekateri avstrijski slikarji in grafiki svoja dela.

V Galeriji Beno v Zürichu pa so razstavljena dela avstrijskega slikarja Hansa Roberta Pippala.

V La Jansone, mestu v francoski Provansi, pa je letos prvič mednarodna umetniška razstava, na kateri so razstavljena dela številnih mednarodno priznanih umetnikov. Razstavljenih je 241 del, med njimi tudi dela avstrijskega slikarja Rudolfa Richlija iz Dunaja. Trije umetniki bodo nagajeni.

Letošnja nagrada za življenjsko delo

Nagrado za življenjsko delo, ki jo letno podelita enemu izmed jugoslovanskih književnikov Zveza književnikov Jugoslavije ter Združenje založniških podjetij Jugoslavije, je žirija letos priznala literarnemu kritiku in upravniku Narodnega gledališča Milanu Bogdanoviču. Ker je nagrada povezana z natisom zbranih del nagrajenca v vseh jugoslovanskih jezikih, bomo tudi v slovenščini dobili Bogdanovičeve študije o Vuku Karadžiču, Njegošu, Džuri Jakšiču, Branku Radičeviću itd., poleg tega pa obsežno zbirko kritik in literarnih esejev pod naslovom »Stari in novi« ter druga njegova dela.

Kakor znano, je lani prejel to nagrado slovenski književnik Juš Kozak.

Kitajska televizija si utira pot

V vrsto držav, ki razpolagajo z lastnimi televizijskimi postajami, se je pred kratkim vključila tudi Kitajska. Trenutno delajo poskuse s prvo televizijsko oddajno postajo, ki zaenkrat oddaja le dvakrat na teden, namreč v četrtek in nedeljah po dve uri.

Pomembno arheološko odkritje

Leta 1945 so v Abesiniji odkrili pergamente s koptskim besedilom in grškim prevodom, v katerih so spoznali evangelije, ki jih je po vsej verjetnosti napisal sv. Tomaž. Najdbo tega besedila smatrajo za eno največjih arheoloških odkritij vseh časov. Zdaj mednarodni odbor učenjakov že 13 let pripravlja izdajo tega besedila v francoskem, angleškem in nemškem prevodu. S tem se bo doslej znanim štirim evangelistom pridružil še peti.

DR. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici Italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Med pojave te vrste je treba prištevati vsakemu tujerodnemu obiskovalcu in poznavalcu opazno zelo splošno apriorno zaničevanje italijanskega človeka in njegovega ustvarjanja, na drugi strani pa vsepovsodi pretirano občudovanje in hvalisanje vsega nemškega, od kulture in tehnike do »nemškega gospodarskega čudeža«, od zakasnelega izumitelja ameriških raket Wernherja von Brauna pa do »zmage nemške kozmetike« in »nemškega lavendla«, ki jih južno-tirolski tisk dnevno povečuje v nebo!

Nadaljnji zgovorni dokaz za to nacionalno pretiranost je očitno odklanjanje uporabe in celo učenja italijanskega jezika, ki gre pogosto do za nas nerazumljivih mej. Pri tem v primeru italijanščine ni izgovora »brezkoristnosti« njenega znanja, ker tudi številčna pomembnost italijanskega jezika ni baš mnogo manjša kakor veljava nemščine. Odklanjanje je zgolj sad privzgojene in negovane šovinistične nastrojenosti.

Celo v očitjanju krivic in zagrašenih

zločinov fašistov nad Južnimi Tirolci se zrcali podzavestna nastrojenost večvrednosti Nemcev: Kajti zločini nemških nacistov (in med njimi nemalo južnotirolskih) v Italiji določba odtehtajo po večkrat glede števila kot glede zverinstva enake obsodbe vredna zlodejstva italijanskih fašistov v Južni Tirolski. Opazna dvoličnost v obsodbi obojestranskih zablod more biti torej pravtako le sad opisane nemške duševnosti.

Drži, da so sodbe, kot gornje, lahko zelo krivične. Treba bi bilo navajati dolge vrste primerov in dokazov opazovanja, ki bi nedvoumno potrdili pravilnost in nepristranost splošne ugotovitve. Za to tukaj ni mesta. Delno morda izravna to vrzel navedba nekaterih posebno značilnih primerov. Tako smo že na drugem mestu¹⁰² navedli spomenico nemških dekanov tridentinske škofije papežu Piju XI. maja 1922. Brez prikrievanja se v njej ti višji

¹⁰² Pripomba: Glej nadaljevanje št. 40 tega članka!

katoliški duhovniki celo nasproti svojemu škofu priznavajo k osnovni miselnosti nemških Južnih Tirolcev: »Velik del ljudstva odklanja Italijane ter škof italijanske narodnosti ne more in tudi v bodoče ne bo mogel koristno vladati temu (to je nemškemu, prip. pisca) delu škofije!«

Italijanski poslanec v Južni Tirolski je to ugotovitev osnovne miselnosti Nemcev pred nedavnim potrdil z naslednjo izjavo: »Prinesite mi vsaj eno številko lista »Dolomiten« zadnjih deset let, v kateri se vsaj na enem mestu ne seje sovraštva proti Italiji, ki je brez strupa proti Italijanom...«

Trezen južnotirolski Nемец ugotavlja, da je »baš ta stara pregrada sovraštva in nadutega zaničevanja vsega italijanskega med večino Nemcev odločilna zapreka za resnično pomiritev v deželi. Zanj — predvsem danes — ni nobene otopljive razlage, saj velja pogosto celo italijanskim otrokom. Svojo razlago najdejo ti pojavi samo v nekakšni prirojeni rasni mržnji, ki Italijanov kratkomalo »ne more« in za to niti ne ve niti ne išče posebnih vzrokov, ter nadalje v nepojmljivem šovinističnem fanatizmu, ob katerem pre-

nehajo vsaka stvarnost in premisleki nasproti tujerodcu.«¹⁰³)

Iz takšnih izhodišč je pot v zavestno izolacijo skorajda logična in nujna. V vsakdanjem življenju in sožitju narodov pa je takšno stremenje trdo in kruto, ker postavlja med ljudi brezobzirne pregrade in ločnice, ki zavirajo tokove sproščene izmenjave in medsebojne obogatitve kot sadu stikov ter posegajo tudi v najbolj zasebne koticke izbire prijateljev, izbire zakonskega druga itd. Za sedanje politično vodstvo Južnih Tirolcev pa je to ena izmed neizpodbitnih zahtev, ki jo je predsednik SVP dr. Silvij Magnago dne 19. septembra 1957 v Brixenu nedvoumno formuliral z naslednjimi besedami: »Južna Tirolska ne potrebuje enakih pravic, marveč so ji potrebne posebne pravice. Samo ločitev narodnostnih skupin je poročstvo za ohranitev nemške manjšine. To velja za društva prav tako kakor za šolo in zakonske zveze.« Bolj avtentičnega potrdila za naše že v začetku tega članka¹⁰⁴) zapisane tožadevne ugotovitve ni potrebno navajati.

(Nadaljevanje sledi)

¹⁰³ Pripomba: Dr. Bernhard Zallinger-Thurn: Die Grundlagen der Südtiroler Politik. Bozen 1950. Samozaložba.

¹⁰⁴ Pripomba: Glej nadaljevanje št. 5.

Celovec

Pred mnogimi leti so Janeza Kreutza poznali samo v pliberški okolici, ker je bil doma na Blatu. Ko je bil Janez star komaj deset let, ga je tik po prvi vojni zadela huda nesreča. V nepoznanju predmeta se je igral z nekje najdeno ročno granato, ostankom nesrečne vojne, ki je eksplodirala. Posledice so bile strašne: odtrgalo mu je obe roki in se je še drugače poškodoval. Dolgo je trajalo, preden se je nesrečni fant vživel v svojo usodo. Življenjske energije pa ni izgubil ter je hotel postati kljub vsemu koristen član človeške družbe. In zares, kljub hudi pohabljenosti je čudovito razvil svoje spretnosti. Vsi so se čudili, ko je zvil cigareto in še mnogo več. Prijel je za vsako delo ter je na primer nalagal hloče pri voznjeh in kosil z ročno koso z vsakim vred. Prijavil se je tudi k neki tekmi koscev v Šmihelu nad Pliberkom in dosegel drugo nagrado, čeprav mu stroga komisija izkušenih kmetov ni ničesar spregledala.

Pred dobrimi dvajsetimi leti se je naselil v Celovcu, kjer sta z ženo odprla radio- in elektrotrgovino ter delavnico za popravo radio-aparatur. S svojim znanjem, sposobnostjo in marljivostjo se je kmalu uveljavil ter si osvojil mnogo zvestih odjemalcev ter velik ugled. Občudovali smo ga, kako se je z odbitimi rokami brez vsake živčnosti in varno vozil po prometnih celovških ulicah in vljudno pozdravljaval številne znance, ko je pred nedavnim napravil tudi šoferski izpit. Danes vodi svoj Fiat z občudovanja vredno gotovostjo. Svojega uspeha, ki si ga je pridobil z ogromnim trudom, je srčno vesel ter bo svoje vozilo tudi izkoristil za obiske in dobave svojim odjemalcem.

Janezu Kreutzu čestitamo in mu želimo še mnogo uspehov na njegovi življenjski poti!

Kotmara ves

Pred nedavnim sta se poročila Erwin Maurer, kmet p. d. Butnik v Medgorjah, in Suzana Bergner, doma iz Mallnitza. Poročno slavje v ožjem domačem krogu je bilo v nevestinem kraju. Novoporočencema želimo mnogo sreče in srčno čestitamo!

V ostalem pa bi želeli še nekaj poročati o prijetnem sobotnem večeru, ali bolje povedano noči, ki smo jo preživeli v zelo razigrani družabnosti. Pri nas imamo neprisiljen domači družabni klub, ki ga imenujemo »durak«-klub. Igramo karte, kjer mora po nepisanih pravilih vsak, ki zgubi, plačati v skupni sklad malenkosten znesek. Za nabrano vsoto si potem vsako leto privoščimo zabaven večer. Kljub temu, da so za posameznika zgubljeni zneski malenkostni, ki jih skoraj noben ne občuti preveč, se končno le zbere precejšnja vsota. Tako smo letos lahko kupili 60 kg težkega prašiča in več sodčkov piva za žejo. Vse to smo konsumirali, ko smo se nedavno tega zbrali v gostoljubni gostilni pri Ledererju. Prišlo je nenavadno mnogo ljudi; veselja, zabave in posrečenih dovtipov je bilo na pretek ter ni čuda, da so se mnogi zadržali vse do beglega drugega dne.

Tragična smrt mladega fanta na Radišah

Pretrajljiv dogodek je minuli torek prizadel Šubernikovo družino v Zgornjih Rutah pri Radišah. Enajstletni Mirti, sinček radiškega župana Jerneja Wieserja je utonil v tolmunu v bližini domačije. Šubernikovi otroci so bili zaposleni z opravi na travniku. Dan je bil vroč in je živo srebro zlezlo na okoli 30 stopinj. Ko so z delom prenehali, se je Mirti hotel nekoliko ohladiti v hladnem tolmunu. Poslužil se je še deske, toda naenkrat je zdrknil pod vodno gladino. Tudi hitra pomoč, ko so dogodek zapazili in Mirtija potegnili iz vode, je bila že prepozna, mlado življenje je ugasnilo.

Teško si je predstavljati, kako bridek je žalostni dogodek za družino, očeta in mater ter tri bratce. Umrli fant je bil zelo ljub otrok, živahen in zelo nadarjen ter so ga vsi radi imeli, prav posebno tudi njegovi sošolci. Nedeljeno sočustvovanje prebivalstva vse okolice s hudo preizkušeni svojci naj bo Šubernikovi družini nekoliko v tolažbo in lajšanje nje neizrekljive boli.

Včeraj so ob številni udeležbi žalujočih za vedno izročili telesne ostanke mladega Mirtija materi zemlji. Črna prst ga

Ždovlje pri Borovljah

Mnogokrat smo že brali v našem listu o trpinih izseljencih, ki prerano legajo v grobove. Prestano trpljenje v taboriščih, duševna bol, ponižanje, brezpravnost ter hrepenenje po oropani domovini in domačiji je pri večini zapustilo kvarne zdravstvene posledice. Tudi Marko Šašl je bil izseljen ter si po vrnitvi iz izseljeništvu nikdar več ni prav opomogel, v taboriščih si je nakopal trajno bolezen. V začetku tega tedna je 65 let star preminul v Ždovljah pri Borovljah. Pokojni Marko Šašl je živel v Ždovljah ter je bil delavec. Ustanovil si je družino in z marljivim delom skrbel za blaginjo svojcev, za ženo in dva sinova. Po svojem značaju je bil miren človek in se je z vsemi, s komur koli se je v življenju srečaval, prav dobro razumel. Za pošteno in značajno je smatral, da je ostal zvest svojemu slovenskemu ljudstvu na Koroškem ter je ostro ločil pravico od krivice. Zaradi tega seve tudi nikakor ni mogel odobravati nacističnega nasilja, ki je zagospodovalo tudi po naših krajih. Take pokončne ljudi pa so nacisti hoteli nasilno iztrebiti in so tudi Šašla z družino izgnali v pregnanstvo. V taboriščih Rehnitz in Eichstätt je s stotinami drugih sotrpinov delil grenko usodo pregnanstva. Hudi udarec je bil za izseljenca, ko mu je žena preminula v taborišču. Sam se je po zlomu fašizma s sinovoma vrnil v ljubljenski domači kraj, toda z izpodkopanim zdravjem.

V sredo popoldne so blagega pokojnika številni žalni gostje spremili na njegovi zadnji poti k trajnemu počitku. Zveza slovenskih izseljencev je pokojnemu sotrpinu poklonila venec v zadnji pozdrav, predsednik Zveze Lovro Kramer pa je spregovoril poslovilne besede v imenu vseh izseljencev. Pokojnega Marka Šašla bomo ohranili v lepem spominu, žalujočim svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

Št. Jakob v Rožu

Mesec maj ne slovi zastoj kot najlepši mesec v letu, toda letos je skoraj preveč lep in si vsi želimo, da bi nebo prepregli oblaki ter bi popolnoma izsušeno zemljo poškropil dež. Vsem je potreben, posebno pa še našemu kmečkemu človeku, kajti večtedensko primanjkanje osvežujočega dežja je že močno prizadelo rast na polju, travniku in vrtu ter si dela kmetovalec skrbi, kako bo s pridelki.

Verjetno je suša kriva tudi na tem, da v poročanju novic nekoliko zastajamo. Pa nič huđega, bomo povedali pač danes, kar nam leži na srcu.

Pred dvema tednoma se je pri Romavhu v Lešah vselila mlada gospodinja in bo v pomoč stari materi, ki je doslej oskrbovala sina Jozēja. Romavhov Jozej se je namreč odločil, da se poslovi od samske-

je zagnila, spomin na fanta pa bo ostal trajen, čas, ta večni lečnik, pa bo počasi, počasi celil skeleče in boleče rane v srcih žalostnih svojcev svojega ljubljenca.

Še vedno pereča stanovanjska stiska v Celovcu

Tiskovni urad celovškega mestnega magistrata navaja v svojem nedavnem poročilu, da se mestna uprava še vedno nahaja pred perečim vprašanjem stanovanjske stiske. Med 7732 hišami, ki so jih šteli v Celovcu ob koncu leta 1956, je bilo 2152 hiš takih, ki so jih zidali šele po letu 1945, kar ustreza prirastku za 4893 stanovanj. Od tega časa dalje je prirastek stanovanj stalno naraščal in znaša od leta 1945 skupno okoli 5400. Občina sama je zgradila več sto stanovanj, ali pa je gradnjo z drugimi ukrepi podpirala.

Na drugi strani pa je v Celovcu od leta 1945 število gospodinjstev naraslo od 16.950 na 24.700, to pomeni prirastek za 7720. Stanje prebivalstva se je med tem časom dvignilo od 57.198 na 66.719, torej za 9521 oseba. Iz tega sledi, da se je stanje celovškega prebivalstva dvigalo letno za okoli 800 oseb.

Po naši zemlji

ga stanu ter je popeljal svojo izvoljenko Katico pred matični urad in oltar.

Oba novoporočenca sta v naši občini dobro znana in priljubljena. Jozej je nameščenec občine ter kot tak upravlja občinsko blagajno in oskrbuje posle matičnega urada. Katica Kogelnik, doma iz Libuč pri Pliberku, pa je bila svoječasno v Rauterjevi trgovini in smo jo vsi radi imeli, saj je bila tako veselega in sončnega značaja, da se je vsakomur takoj prikupila. Znana nam je tudi kot nadarjena igralka in se je posebno radi spominjamo kot Almire iz Miklove Zale. Poleg tega pa je še dobra pevka, ki nas je mnogokrat razveseljevala s svojim glasom in kitaro.

Prepričani smo, da se bo po prihodu Katicice naselilo veselje tudi v Romavhovi hiši, ki jo je Jozej že vsa zadnja leta pridno opremljeval ter pripravljaval za sprejem mlade gospodinje. Novoporočencema pa iz vsega srca želimo, da bi mnoga leta v najlepšem razumevanju hodila po skupni življenjski poti!

Razne vesti iz Koroške

Neverjetno prisebnost duha je pred nedavnim pokazala Marija Šubel, železničarjeva žena v Podkrajju pri Pliberku. Svojega 22-mesečnega sinčka je položila v posteljo v stanovanjski sobi, nato pa šla delat na vrt. Naenkrat pa je med delom slišala, da je pričel otrok jokati. Pogledala je proti hiši in na svojo grozo opazila, da je bil otrok s telesom nagnjen skozi okno, okoli tri metre visoko. V trenutku je skočila pod okno in z razprostrtimi rokami čakala, kaj se bo zgodilo. V istem trenutku pa je otrok tudi že strmoglavil z okna in na veliko srečo se je materi posrečilo, da ga je ujela z rokami, preden je padel na trda tla. Bila je zares sreča v nesreči, ker je otrok odnesel le lahke poškodbe.

Prosvetni referat koroške deželne eksekutive Avstrijske sindikalne zveze je prejel od direktorije cirkusa Williams bone za 50-odstotno znižano vstopnino k predstavam, ki bodo od 31. maja do vključno 3. junija 1958 v Celovcu. Člani sindikata lahko dobijo bone pri prosvetnem referatu Avstrijske sindikalne zveze v Celovcu, Bahnhofstrasse 44/II, soba 5, v času od 8.00 do 12.00 ter od 14.00 do 17.00 ure.

Krvave nesreče ob praznikih

Po več letih najsončnejši in najtoplejši binkoštni prazniki so izvabili zlasti vse, ki razpolagajo z motornimi vozili, na izlete v bližnje in daljne kraje. Letovišča, posebno kopališča ob jezerih, so imela dovolj prometa, številno prazniških turistov pa je obiskalo tudi inozemstvo.

Na veliko žalost pa je bila ob praznikih v rekordni meri zaposlena tudi reševalna služba. Motorizirani promet je zahteval na avstrijskih cestah 16 smrtnih žrtev, na desetine hudo ponesrečenih oseb pa se bori s smrtjo po raznih bolnišnicah ali pa bodo ostale pohabljenе vse življenje. Vedno znova se vsiljuje vprašanje, ali so tako krvavi in usodni dogodki na cestah potrebni, kajti pri nekoliko več previdnosti bi gotovo lahko izostala marsikakšna

PRIREDITVE

VABILO

Slovensko prosvetno društvo »Edinost« v Pliberku bo priredilo v četrtek, dne 5. junija, ob 15.00 uri popoldne pri Lipju v Cirkovčah igro

MIKLOVA LIPA

Po daljšem presledku bo naše društvo spet nastopilo z domačo odrsko prireditvijo ter k številni udeležbi srčno vabimo stare in mlade od vseh strani!

SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA

VABILO

V nedeljo, 1. junija ob 3. uri popoldne priredimo na posestvu tov. Vinka Gröblacherja v Deščicah pri Št. Ilju ob Dravi ogle

naprave za sušenje sena potom prezračevanja na skednju

(Heubelüftungsanlage). Tov. Gröblacher, ki že 2 leti dela s to napravo, bo praktično pokazal, kako se seno na ta način suši, videli pa tudi bomo, kako ta način priprave sena zboljša uspehe v živinoreji.

Zbirališče ob 3. uri popoldne na posestvu tov. Vinka Gröblacherja.

Vse kmetovalce, ki se zanimajo za ta način sušenja, predvsem pa absolvente kmetijskih šol vabimo, da so pri tem ogledu navzoči.

Slovensko prosvetno društvo »Svoboda« v Logi vesi

vabi na

tekmo koscev

ki bo v nedeljo, dne 8. junija, ob 14.30 uri na Filijevem travniku pri gostilni »Marica« v Logi vesi.

Tekmovali bodo:

Kosci z ročnimi kosami
motornimi kosilnicami in
traktorji

Sodelovala bosta društveni pevski zbor in priljubljena godba.

Prisrčno vabimo prebivalstvo iz bližnje in daljne okolice na poučno in zanimivo prireditve!

Če bo deževalo, tekma odpade.

KOLENDAR

Sobota, 31. maj: Angela
Nedelja, 1. junij: Sv. Trojica
Ponedeljek, 2. junij: Peter
Torek, 3. junij: Klotilda
Četrtek, 5. junij: Sv. R. Telo
Sreda, 4. junij: Frančišek
Petek, 30. maj: Ivana O.

Punčka Maja in Mesec

Bila je krasna junijska noč, ko je očka razkazoval punčki Maji nebo. To ni bila lahka naloga, saj je hotela vedeti Maja tudi za imena tistih zvezd, ki jih očka ni poznal, čeprav je sicer poznal Severnico in Veliki voz in Mali voz in gostosevce in celo razkošni Orion. V hudi zadregi je bil očka, ko je hotela Maja, da bi ji povedal posebej o vsaki zvezdi pravljico, pa se je rešil na ta način, da ji je začel praviti o Mesecu, ki je s polno nočjo svetil nanj in na punčko Majo.

»Čeprav je Mesec hudo lep, je vendar velik revež,« je pripovedoval očka. »Kadar ga ne obseva sonce, mu je strašansko mraz, kadar pa sveti nanj, tedaj mu je tako vroče, da ves poka od vročine. Čisto sam jadra daleč od zemlje, opazuje otroke na njej in mu je hudo, ker sam nima otrok, da bi se z njimi igral. Težko je v vesolju biti čisto sam, pa si krajša čas tako, da prinaša na krilih srebrne mesečine otrokom zlate sanje. Posebno rad ima punčko Majo. Gleda jo od daleč skozi okno, kako punčka Maja spi, kako se v sanjah smehlja, in zelo žalosten je, če priplavajo črni oblaki podenj in mu zakrijejo okno, za katerim punčka Maja spi. Punčka Maja je vsa zaljubljena strmelava Mesec in najraje bi ga objela v naročje, Mesec pa jo je samo gledal gledal in ni rekel nič. »Očka, pa zakaj nima mesec nič trebuha, nič rok, nič nog,« je vprašala punčka Maja, »samo oči, nos, usta in brke ima.« — Zato, ker nič ne je, nič ne objema, nič ne hodi, ampak samo plava okoli zemlje kot tisti balonček, ki sem ti ga kupil nekoč in ki si ga predrla z vžigalico — pok, pa ga ni bilo več.« — »Očka in če bi jaz Mesec predrla z vžigalico, ali bi tudi reklo pok in bi ga potem ne bilo več?« — »Ne moreš ga predreti z vžigalico, ker je zelo daleč in trd bolj kot kamen.« — »Toda očka, zakaj...« Očka pa se je zbal, da bi ne znal punčki Maji odgovoriti, kajti zvezdoslovje je strašansko težka veda, in je rekel punčki Maji, da bo treba iti spat, prijel jo je za roko in jo odpeljal v spalnico. Preden bi kdo našel do dva tisoč, je punčka Maja že zaspala, očka pa je ugasnil žarnico in odšel po prstih v svojo sobo ter zaspal tudi sam.

Nikakor pa ni mogel zaspati Mesec. Poprej je slišal vse, kaj sta se menila punčka Maja in njen očka. Kar vroče mu je postalo takrat in usta so se mu od veselja razširila prav do ušes. Vesel je bil, da ga ima punčka Maja tako zelo rada. Ko pa je zaspala, jo je gledal dolgo dolgo in se končno odločil, da pride k njej. Mesec je velik čarovnik in kot bi mignil, si je hitro nataknil pod glavo trebuh, roke in no-

ge in potem pritekkel kot blisk hitro na okno punčke Maje. Potrkal je s svetlimi prstki na šipi odprtega okna in punčka Maja je odprla oči. Vsa začudena je zastrmela v njegov svetli, okrogli obraz, na velikanske temne oči, in zelo široka usta, na svetle roke in na srebrnozlate hlače. — »Pa sem mislila, da nimaš nič trebuha, rok in nog,« je vzklila. »Še dosti bolj lep si kot moj pajac, ki mi ga je kupil očka za novo leto, čeprav nimaš nič kraguljkov okoli vratu. Ali znaš morda zapeti tako kot očka ali teta Lizika?« — »Znam,« je vzklila Mesec, odprl široka usta in zapel pesem o srebrnih žarkih in o lepi punčki Maji, nekaj časa je pel tenor, nekaj časa bas. Pri tem se mu je trebuh napihoval in upadal kot meh pri harmoniki. Med petjem je postal tako ginen, da je moral prenehati, in po svetlih licih so se mu udrle debele solze.

»Zakaj se jokaš, saj si vendar zelo lep pel,« je vzklila punčka Maja, »kaj si morda žalosten, moj ljubi Mesec?« — »Žalosten, hudo žalosten,« je vzklil Mesec, »žalosten, ker sem v črnem vesolju tako sam.«

»Pa saj je vse polno zlatih zvezdic okoli tebe, — pa bi se z njimi igral.«

»Kaj bi z zvezdami, ko pa imam tebe rad. Ti si lepša kot vse zvezde neba.«

Punčka Maja se je zadovoljno nasmehnila: »Pa saj se lahko tudi z menoj igraš. Ti boš mucek, jaz pa miš — le skoči k meni!«

Mesec je skočil z okna v sobico in se od veselja trikrat prekucnil čez glavo. Punčka Maja — miška je zbežala s postelje v kot, muc Mesec za njo, punčka Maja v drugi kot, muc Mesec za njo, pri tem je butnil s čelom ob rob omare in hipoma mu je zrasla za pest debela buška na čelu. Ojoj, je vzklil od bolečine in se začel glasno cmeriti. Punčka Maja pa k njemu in ga je pobožala po buški: »Nič se ne cmeri, da ne sliši očka. Revček, ali te zelo hudo boli?« — Mesec se je nehal cmeriti in nemo prikimal. — »Popihala te bom po buški, pa ne bo več bolelo,« je rekla punčka Maja ter ga popihala po buški. Kot bi mignil, nikjer ni več bolečin. Od veselja se je zopet trikrat prekucnil čez glavo, napravil na rokah stoji in zabingljal z nogami po zraku, nato — hop — in že je bil spet na podplatih. »Vidiš, dosti lepši si, če se ne cmeriš,« je rekla punčka Maja zadovoljno in ga nato s prstki potegnila za mustače. Mesec pa jo je gledal ves blažen in poln neskončne sreče: »Škoda, da ni pri nas na nebu nič otrok, škoda, da ni tam tebe, punčka Maja. Če hočeš, te odpeljem s seboj na vi-

soko nebo, da bova večno plavala okoli zemlje.«

»Tako kot divje račke?«

»Še dosti više, više kakor divje račke.«

»Še dosti više kakor aeroplani?«

»Dosti dosti više kakor aeroplani.«

»Pa kje bova kupila bonbonov?«

Mesec se je zamislil in ni vedel, kaj bi odgovoril.

»Človeški otroci so čudna bitja in zastavijo ti vprašanja, na katera ni mogoče odgovoriti,« si je mislil.

»Veš,« je rekla punčka Maja, »jaz bi zelo rada plavala s teboj okoli zemlje, toda treba je vedeti, kaj bo rekel očka. Gotovo bi zelo jokal, če bi ga zapustila. Daj mi roko in pojdi z menoj k očku.«

Prijela ga je za svetle prste in ga peljala za seboj. Mesec je ves drgetal od strahu, kajti bal se je odraslih ljudi, vendar je šel počasi za Majo. Ko je punčka Maja dospela do očkove postelje, je spustila Meščevlo rokico iz svoje desnice, nato je potresla očka za nos. Očka je šinil kvišku in zastrmel v punčko Majo, ki je stala v spalni srajčki v polni mesečini ob njegovem ležišču.

»Kaj pa je, punčka Maja,« je vzklil ves začuden.

»Mesec bi rad, da bi šla z njim plavat okoli zemlje,« je rekla punčka Maja, »če ti, očka, dovoliš.«

»Kje pa je Mesec?« je zopet vzklil očka. Punčka Maja se je ozrla in preseščena ugotovila, da jo je mesec popihal

skozi okno. Že je visel daleč tam na visokem nebu in žalostno gledal na zemljo.

»Ha,« je rekel očka, »zdi se mi, da ti je hotel Mesec malo ponagajati, pa mu bomo za kazen okna zagrnili.« Vstal je, zagrnul okna v svoji spalnici in v sobi punčke Maje, Majo pa je vseeno vzel k sebi v posteljo za vsak slučaj, če bi se hotel Mesec zopet prikristi v bližino. Punčki Maji pa je le bilo pri srčku težko, saj se je mesec poprej tako lepo igral z njo. »Boječ pa je, boječ, da kar tako hitro pred očkom zbeži,« je pomislila še, preden je zopet zaspala. Bogomir Magajna

PIŠKAV OREH

Na orehovem drevesu so sedele tri mlade veverice. Nenadoma je padel z veje oreh. Kot bi mignil so se vse tri hkrati zagnale po deblu navzdol, padle so druga čez drugo in prav trdo pristale na zemlji.

Sedaj se je začelo. Ena je planila proti orehu, toda že jo je druga zagrabila za rep in vpila:

»Moj bo, jaz sem ga prva zaslišala, ko je padel.«

»Daj no mir, če ne, te premlatim,« je jezno vresčala druga in se bliskovito obrnila. Začeli sta se mikastiti s kremplji in zobmi, da je kar dlaka letela na vse strani.

»No, res bi rada vedela, zakaj se pravzaprav tepeta,« se tedaj oglasi tretja, ki si je že ogledala odpadli sadež. »Kar poglejta, oreh je čisto piškav.«

Bojeviti veverici sta se začudeno spogledali in si začeli gladiti razmršene kožuhe.

LEV N. TOLSTOJ: Bajka o zvezdah

Pred mnogimi leti je bila na zemlji huda suša. Usahnile so vse reke, potoki in studenci, posušilo se je drevje, grmičevje in trava, ljudje in živali so umirali od žeje.

Pa se je odpravila neke noči deklica z vrčem v roki iskat vodo za svojo bolno mater. Iskala je in iskala, pa ni našla niti kapljice vode. Na smrt utrujena je nazadnje legla na polju v suho travo in zaspala. Ko se je zbudila, je segla po vrču, pa bi po nerodnosti skoraj razlila vodo. Vrč je bil poln. Čista, sveža voda je bila v njem.

Deklica se je razveselila in se je hotela odžejati, pa se je spomnila, da bi potem ne bilo dovolj vode za mater. Z vrčem v roki je stekla proti domu. Tako je hitela, da ni opazila psička na tleh. Spotaknila se je obenj, vrč ji je padel iz rok. Psiček je žalostno ječal. Deklica je segla po vrču, ker se je zbala, da je razlila vso vodo. Pa ni bilo tako. Vrč je stal na

tleh, niti kapljica vode se ni razlila. Deklica si je nalila vode v prgišče, psiček je polizal in je bil v trenutku vever in vesel. Deklica je prišla vrč, pa je opazila, da ni bil več glinast, marveč srebrn.

Stekla je z vrčem domov in ga dala materi. Ta pa je rekla: »Morala bom umreti, popij raje ti vodo!« In je hčeri vrnila vodo. Tisti trenutek pa je postal vrč ves zlat.

Deklica ni več mogla prenašati žeje. Že je hotela nastaviti vrč na suhe ustnice, ko je stopil v hišo popotnik in poprosil za požirek vode. Deklica je pogoltnila slino in dala žejnemu vrč. V trenutku se je pokazalo na vrču sedem velikih biserov, iz vsakega izmed njih pa je začel teči curek hladne, čiste vode.

Sedem biserov pa se je dvigalo više in više, dokler se niso ustavili visoko na nebu. Tam stojijo še zdaj: sedem zvezd Velikega voza.

POD SVOBODNIM SONCEM

DRUGA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

73

Takoj sta privlekla dva Huna rejen meh in ga privezala na Radovanovega konja.

Godec je legel ob konju v travo in težko čakal zarje. S prvim svitom se je ozrl potuhnjeno na speči tabor, zlezal v sedlo, pobobnal z veliko slastjo po napetem mehu in oddirjal skozi sotesko.

Zaljubljen sam v svojo modrost in veliko ukano, je zibal z glavo in gonil ob hribu, dokler ni prišel do kraja, ki mu ga je opisala Alanka. Tam je ustavil, zlezal s konja in iskal sledu v travi. Kmalu je izsledil vtiske zavihnjenega kopita, premeril je nekaj korakov in določil natančno smer, kamor je krenila Ljubinica. Nato se je lotil vina in golcal kakor riba, če jo vržeš s suhega nazaj v vodo.

»Na bogove, da ima kravjerepnik tako pijačo! Edina dobra lastnost, ki se drži tega smrdljivca, Na Peruna, da se mu ognem in mu prizanesem, če se srečava. Zato, ker sem se tako pokrepčal ob njegovih troških.«

Skrbno je zavezal meh, ga pritrdil varno ob sedlo in oddirjal po stepi.

Sonce je pripekalo, vino ga je kuhalo in rad bi bil legel za grm. »Toda ne boš,« je preudaril. »Če držiš srečo za rep, ga ne izpuščaj! Sicer ne dobiš glave.«

Vztrajno je jahal ves dan. V mokro zemljo vtisnjena trava mu je bila zanesljiv kažiopot. Še pred nočjo je došel do suhe struge in našel cajnico, ki jo je bila Ljubinica v strahu popustila na tleh.

»Njeno brašnjo,« je vzradovano pogledal godec s konja. Skobilil se je iz sedla in segel po cajnici. Zagomezelo je od mrčesa, ki se je naletel krog jedi. Radovan je iztrepal oglodano jed v travo, cajnico pa vzel s seboj.

»Zakaj je popustila brašnjo? Nerazumljivo! Morda jo je kdo pregnal. Pastirji so od besa. Če jo je kdo napal? Sirota. Boj se Radovana, kdor si se drznil! Prekletstvo tvojim pasjim obistim! Pretipljem te!«

Godrnjal je nejevoljno in se kretal in zibal po travi in iskal sledov. Razgrnil je bičje in ril skozi do struge. V ilovici je zasledil vtisnjene stopinje konja in Ljubinice. Starec se je sklonil k drobnim nožici, ki je bila vdrtva v blato. S prsti je tipal po obrisih, kakor bi božal živo nogo.

»Revica, sirotka, golobičica drobna, oj, Radovan gre za teboj! Le dobro se drži! Še dva dni. Dobim te. Zakaj moj nos poseka pasji smrček, če hočem, seveda. Za vsakogar bi ne sledil po stepah kakor

volk za izgubljeno ovco, toda zate — prisegel sem.«

Za godcem je priril do mlake konj in srebal skozi stisjene zobe gosto kalužo.

»Le napoji se! Tudi ona je napajala konja in sebe. Jaz pa ne pijem take vode. Še čista studenčnica mi nikoli ni koristila. Obleži mi v želodcu kakor kamen.«

Počakal je konja, da se je napil, ga zavrnil nato iz struge in previdno snel z njega meh.

Ko se je nalokal vina in zavezal meh, se je obilnil po širokih ustnicah in ponavljal hvalo Tunjušu.

»Čudno! Ni ga garjevca na svetu, da bi ne imel dobre lastnosti. Celo Tunjuš ni brez nje. Kakor sem sklenil, tako se zgodi: prizanesem ti zaradi vina!«

Ko je natovoril meh, se je ozrl po soncu in po krajini.

»Do ljudi moram pred nočjo! Ne bojim se volkov, ampak ne ljubi se mi nocjo, da bi se pretepal s pasjimi čeljustmi.«

Pogledal je še enkrat po sledu in zdiral ob strugi proti jugu. Ko se je zmračilo, je bil v pastirskem šelč. Utaboril se je predrzo in pogumno ob ognju, kjer so pekli večerjo. Spočetka so ga mračno gledali divji obrazi mešanice Obrov, Herulov in Slovenov. Toda Radovan je dobro poznal ta ljudstva. Očaril jih je z veliko zgovornostjo in modrostjo. Obrazi so se ujasnili in pastirji so stregli miroljubnemu gostu, kakor bi prišel mednje knez

Tržni pogoji in izgledi v živinoreji

Glavne značilnosti avstrijske kmetijske proizvodnje v zadnjih letih so: naraščanje donosov poljščin in travnatega sveta, reduciranje površine za njivsko tržno proizvodnjo in večanje površine travnatega sveta ter močnejše pridelovanje krmnih rastlin, predvsem strniščnih, na njivah. Po tej poti je kmetijstvo naše države iz leta v leto v večji meri zadoščalo potrebam po mesu in mleku, pa tudi po krompirju in krušnem žitu; v teku lanskega leta pa je tudi že prišlo do znatnejših presežkov v živalski proizvodnji. Ti presežki so v številkah naslednji: eksport 70.000 goved in 4.200 ton sira v inozemstvo ter presežek 8.000 ton masla.

Naša država postaja izvoznik živalskih produktov. S tem je treba računati in zato ni odveč, če si z očmi kmečkoga živinorejca nekoliko podrobneje ogledamo glavne smeri v naši živalski proizvodnji in pogoje njenega vnovčenja.

Izvoz živine na Koroškem narašča

V letu 1951 je bilo v deželi zaklanih 30.918 telet in 19.551 odraslih goved, v letu 1957 pa že 38.179 telet in 21.115 goved. Lani pa smo iz dežele prodali tudi še 668 telet in 15.290 odraslih goved, to je za 2.942 glav več kakor 1956. Iz dežele je bilo lani prodanih:

	za zakol	za rejo	porast nasproti 1956
volov	3.216	2.338	23,9 %
bikov	1.425	488	60,8 %
krav	3.222	2.396	6,2 %
telic	517	1.638	59,8 %

Lani je šlo iz dežele 42 % odraslih goved. Največ je bilo prodane klavne živine. Na splošno pa je bilo največ prodanih krav in volov, vendar ne smemo prezreti, da je sorazmerno najbolj narasel izvoz bikov in telic. Iz dežele prodano živino pa so kupili:

	1957 za zakol	1956 za rejo	1956 skupno
Dunaj	1.044	74	2.283
Niž. Avstrijska	1.325	737	1.890
Štajerska	778	370	942
Predarlška	159	14	261
Tirolska	751	319	841
Zg. Avstrijska	53	280	170
Solnograška	20	3.303	3.433
Gradiščanska	8	84	370
Italija	4.242	1.729	2.092

V primerjavi števila goved, ki so bila prodana iz dežele s številom krav, stoji Koroška na tretjem mestu. Na prvih dveh mestih sta Zgornja Avstrijska in Gradi-

ščanska. Nekoč izrazita živinorejska predela Solnograška in Tirolska prodala sedaj iz dežele najmanj goved. Sploh zadnji pregledi kažejo, da se živinoreja čedalje bolj pomika v ravnino. V državnem merilu imata Solnograška in Tirolska 20 % kmetijske površine, a le še 14 % živine, dočim imata Zg. in Nižja Avstrijska le 43 % kmetijske površine, njihov delež na državnem številu živine pa znaša 53 % in pri kravah 50 %. Da temu primerno v teh pokrajinah narašča molznost, se razume samo po sebi. Nižjeavstrijski kmetje so 1937 oddali mlekarnam 135 milijonov litrov mleka, 1957 pa 384 milijonov. Na Zg. Avstrijskem je proizvodnja mleka od 319 milijonov litrov v letu 1955 narasla na 386 milijonov litrov v letu 1957. Tudi na Štajerskem je v istem času proizvodnja mleka narasla za 20 %.

Naraščajoči premik živinoreje iz strmih goratih predelov v ravnino, kjer je na isti površini mogoče prekrmiti tri- do štirikratno število živine, kaže, da je kmetijstvo naše države na poti, ko bo izvažalo vedno več živalskih proizvodov. V osrčju Evrope imamo tržišča na vse strani in povsod tržišča, ki potrebujejo klavno in plemensko živino in mlečne izdelke. Za Koroško pride kot najnaravnejši partner za izvoz živine v poštev predvsem Italija.

Nepravilno nasprotno Dunaja

Lani smo v Italijo prodali 50,6 % odvišne klavne živine. Dunaj, ki je bil 1956 še glavni odjemalec naše odvišne klavne živine, je lani prevzel le še 12,4 %. Iz tega sledi, da se v Italiji odpira za našo klavno živino, — kakor kažejo gornje številke, pa tudi za drugo živino — novo tržišče, ki nam ustreza tako po svojih zahtevah kvalitete kakor tudi po doseženih cenah. Italija je v stanju kupiti pri nas še večje število volov za nadaljnjo rejo. Z možnostjo izvoza živine v Italijo se je pričela izravnati na Koroškem dosežena cena z dunajsko. Prej je cena za klavno živino na Koroškem vedno zaostajala za 1 do 2 šil. za dunajsko ceno.

Dunajski krogi koroškemu izvozu živine v Italijo močno nasprotujejo in so ga lani nekaj časa celo zabranili. To pa je očitna krivica. Koroškega kmeta, ki po večini producira z višjimi proizvodnimi stroški kakor kmet na Zgornjem in Nižjem Avstrijskem, ne more nihče prisiliti, da bi se odpovedal italijanskemu tržišču in prodajal svojo živino na Dunaj in v druga konzumna središča ceneje kakor nižje- in zgornjeavstrijski kmetje.

Kvaliteta živine se izboljšuje

Dočim se presežki odrasle živine v deželi večajo, povpraševanju po klavnih te-

van je obležal na obrazu in pogrkaval vedno tiše, dokler ni umolknil in so se mu stresala samo še dvignjena pleča. Počasi se je preobrnil, vstal in pogledal na konjsko razdejavanje. Takrat pa ga je popadel srd. Zaletel se je z dvignjenimi pestmi v pastirje in bil in suval ter tulil grozne kletve.

»Proč, proč, pasji gobci, lopovi, morilci mojega sina! Vi ste ga tirali volkovom v goltanec! Zakaj ga niste povabili in prenočili? Proč, pravim, sicer vam urečem čredo, da še nocoj pocrka vse, kar bleje in mukal! Proč, morilci, proč od nesrečnega očeta!«

Pastirji so strahoma kakor plašne sence poizginili v gozdu in godec je še kričal, ko že ni bilo ob njem žive duše. Ko se je nabesnel, si je otrl čelo in razpenjene ustnice. Obupan se je ozrl na raztrgano sedlo, prevzela ga je zopet žalost, sedel je pod bukev in ihtel kakor deklica.

Ko se je najokal, mu je odleglo. Stisnil je glavo in preudarjal, kaj bi sedaj. Ali ni se mu rodila pametna misel. Po glavi mu je bobnelo kakor v votlem hlodu. K sreči se je pripasal proti njemu njegov konj, ki se je pa s studom in strahom okrenil, ko je zaduhal kosti svojega tovariša. Tedaj je Radovan zagledal meh. Udaril se je po čelu in ročno skočil za konjem.

»Vino me napolni z modrostjo!«
Meh je zavlekel pod drevo in pil iz

letih še ne zadostimo, predvsem ne v polletnem času. Klavna teleta smo tudi lani še uvažali.

Na splošno se je lani ugotovilo, da se je kvaliteta živine na Koroškem izboljšala. V izboljševanju kvalitete predvsem pri klavni živini ne smemo prenehati, temveč ga moramo nadaljevati. Slej ko prej bo še vedno domače prebivalstvo glavni odjemalec govejega mesa. Njegovim zahtevam v pogledu na kvaliteto mesa moramo najprej zadostiti. Ob tem pa ne smemo spustiti izpred oči zahteve italijanskih kupcev, kajti njihov interes na naši živini bo tudi v bodoče vplival na to, da se bo cena za našo živino kolikor toliko ujemala s ceno, ki jo plačujejo na Dunaju.

Glavni odjemalci prašičev so Solnograška, Tirolska in Predarlška

Od prašičev smo lani v deželi zaklali 166.308 ali 22.363 več kakor leta 1954. Iz dežele pa smo prodali 17.614 prašičev, in sicer so kupili:

	1957 za zakol	1956 za rejo	1956 skupno
Dunaj	2.202	176	6.226
Niž. Avstrijska	2.164	485	1.902
Štajerska	201	607	313
Predarlška	2.616	1.762	2.674
Tirolska	2.502	254	3.526
Solnograška	158	2.827	2.384
Gradiščanska	87	1.491	1.272
Italija	37	45	364

Kakor pri goveji živini, tako je Koroška tudi pri odvišnih pitanih prašičih prešla od dunajskega na nižjeavstrijski (Wiener Neustadt) in predarlški trg. Kot svoje pomembno tržišče pa je obdržala tudi Tirolsko. Več pujskov in tekačev kakor 1956 smo prodali na Solnograško, Štajersko in Gradiščansko. Dejstvo, da smo si lani naša tržišča izven dežele obdržali kljub temu, da je po drugih deželah ponudba pitancev že močno pritiskala na trg, in da smo lahko skozi celo leto držali ceno na ugodni višini, je znamenje, da ta tržišča tudi v bodoče lahko držimo. Brez dvoma pa se bo treba posebno letos in v prihodnjem letu zanje boriti in vzeti v zakup tudi eventualni padec cene na teh tržiščih.

Na inozemska tržišča s prašiči doslej nismo mogli prodreti. To pa ne toliko zaradi kvalitete kakor pa zaradi ponujene cene, ki se ne sklada z našimi proizvodnimi stroški.

Kmetovanje gorskih kmetov zahteva novih poti

Porast živalske proizvodnje zadnjih let prihaja predvsem v korist ravninskim predelom. Gorski kmet spričo svoje kli-

obupa. Pijača ga je razgrela, pogum mu je zrastlel, da je kričal nad pastirje, zval na boj vesoljni svet in grozil s strašnim maščevanjem. Domislil se je Tunjuša, ki je odšel v Bizanc.

»Ne ognem se ti, kravjerepnik, ne uideš mi! Za teboj — in zabodem te, tako mi moje modrosti! Zob za zob! Tudi tvoje vino ne potolaži več mojega srda!«

Majhen ostanek je še pustil v mehu, zajahal in se škrtaje z zobmi napotil proti cesti, ki drži v Filipopel, s trdnim sklepom, da pojde naravnost v Bizanc iskat Huna.

Ker je prebrodil vse kraje po Meziji, je kmalu prišel iz gozda na cesto. Sicer se je spuščal že večer, toda godec je pogumno gnal po poti proti Hemu.

Ali niso se še užgale vse zvezde, ko se je na ovinku posvetil visok ogenj. Radovanu je hipoma upadel pogum, v spominu se mu je posvetil Tunjušev obraz. Potegnili je konja s tako silo, da se je popel na zadnje noge.

Ko je premagal prvi strah in pomislil, da Tunjuš še ne more priti iz Bizanca, se ga je lotila vnovič srčnost; jezdil je korakoma proti jugu. Kmalu je zagledal voz, konje, sulice, ljudi.

»Trgovci,« je razsodil in pognal.

Ko se je približal, je od daleč pozdravljal:

matsko ekstremne lege in težjih delovno-tehničnih pogojev ni udeležen na donosu tega porasta, v nekaterih prav ekstremnih predelih je število živine v zadnjih desetletjih celo padlo. Gorskim, izrazito alpskim predelom bo po malem preostala le še vzreja visokokvalitetne in odporne plemenske živine ter vzreja in prodaja mladih goved v ravnino za nadaljnje pitanje. Tako tržna proizvodnja mleka kakor proizvodnja do konca opitane živine postaja za gorske predele predraga. Zaradi naraščajoče ponudbe v ravnini pa so že v doglednem času pričakovati tudi težave pri vnovčenju.

Premik živalske proizvodnje v ravnino ne zahteva le sprememb v proizvodni smeri živinoreje v gorskih in od tržnih žil odmaknjenih predelih, temveč prinaša seboj tudi nevarnost, da bodo kmetje odmaknjenih hribovskih dolin in pobočij prikrajšani za svoj tradicionalni glavni dohodek iz živinoreje. Zaradi tega pa je premik živinoreje v ravnino tudi agrarnopolitični problem, s katerim se je treba nemudoma spoprijeti na višji ravni ter zagotoviti gorskim predelom potrebno skrb in pomoč, ko bodo prehajali v nove pogoje svoje živinoreje in kmetovanja sploh.

(bl)

Ugodne cene za pincgavce v Lienzu

Na vigrednih plemenskih sejmih v Lienzu je bilo prodanih 223 bikov ter 112 krav in telic. Povprečno so za bike dosegli 9.306 šil. ali okroglo 1000 šil. več kot lani. Povprečna cena za 36 najdražjih bikov je bila višja od 15.000 šil., najdražji bik je bil plačan z 21.700 šil.

Za krave so dosegli v povprečju 6572 šil., za telice 6024 šil.

Na sejmu v Maishofenu so 8. maja za bike dosegli v povprečju 7.484 šil., za krave 7.535 šil., za telice pa 6.168 šil. Najdražji bik je bil plačan s 26.900 šil.

Pašnine v letu 1958

Inšpektorat za planšarstvo deželne vlade, kmetijska zbornica in planšarsko društvo priporočajo za leto 1958 naslednje pašnine:

mlada goveda do 1 leta starosti	šil. 100.—
mlada goveda do 2 let starosti	šil. 140.—
mlada goveda do 3 let starosti	šil. 180.—
goveda nad 3 leta	šil. 220.—
konji do 2 let starosti	šil. 280.—
konji do 3 let starosti	šil. 330.—
konji nad 3 leta	šil. 380.—
kobile z žrebeti	šil. 450.—
ovce	šil. 30.—

Te pašnine so preračunane za pašo okoli 100 dni (tri mesece) na srednje dobrih pašnikih.

»Pax, eirene, pax, pax!«

Ob ognju so se dvignile sence in segle po kopjih.

»Pax, šalem, pax!« je kričal Radovan in zagodel na plunko.

Dobro oboroženi vojščaki so ga obkročili in vprašali, kdo in kam.

Medtem se je razgrnil majhen šotor, k ognju je stopil pred Radovana visok, trgovsko oblečen gospod in zagrmel nadenj: »Kaj iščeš, Hun?«

Tedaj pa je godec izbuljil oči, razkrilil roke, skozi široko odprta usta je bučal nerazločen glas, dokler ni izbruhnil:

»Oj, Numida!«

DVAJSETO POGlavJE

Gospokj trgovec s temnopoltim obrazom je ob Radovanovem vzkliku stopil za korak nazaj. Čelo je nagubančilo v temne oblake. Kakor znan odmev, ki zadoni preko kipečih valov, pa utone v burji, se mu je zdel glas, ki je udaril iz Hunovih kosmatih prsi. Strmel je oblastno v jecajočega Huna-Radovana. Vse spemstvo je čakalo povelja z rokami ob drogih kopij in na ročnikih mečev.

(Nadaljevanje sledi)

* Mir, mir!

VIKTOR KONJAR:

TIHA ULICA

Pripeljala je zvečer deklico iz otroškega vrta in rekla, ko sta stopili v stanovanje: »Veš, Mojca, očka ima jutri rojstni dan. Zakurili bova v sobi in ko bo prišel, boš stopila k njemu in rekla: Očka, vse najboljšje. Potem ga boš pa peljala v sobo in na mizi bo darilo zanj. Mi boš pomagala pospraviti sobo?«

»Bom,« je rekla deklica in si slačila polivinilasti plašč.

Stopila je kar oblečena v kuhinjo, ki je bila nepospravljena. Na vrvi, razpeti počez proti vratom, je viselo perilo. Postavila je mokri dežnik v umivalnik, zagrnila okno in si slekla plašč. Aktovko je dala na mizo med neumite skodelice in olupke pomaranč, ki sta jo z Mojco pojedli sinoči; odprla jo je in povlekla iz nje sivo škatlo. Deklica se je približala in vprašala: »Kaj je to, mami?«

»Čevlji. Za očka, veš. To sem mu kupila.« Odprla je pokrov. Svetlorjavi čevlji so prijetno dišali. Enega je vzela v roko, potem pa škatlo spet zaprla.

»Lepi so,« je zavzeto rekla deklica.

»So, kaj? Zdaj bova šli pospraviti sobo. Prinesi metlo in smetišnico iz prednje sobe!«

Mojca je stekla iz kuhinje. Mama pa je naglo pospravila po kuhinji, po mizi. Potem je potegnila izpod štedilnika zaboj s premogom in z drvni in ga odnesla v sobo. »Joj, kako je razmetano!« je rekla. Delali sta naglo. Mama je kurila, deklica pa je pometala in brisala prah. Prahu je bilo mnogo, kot da še skozi zidove seda v njihovo kletno stanovanje. Nad posteljo je visela povečana fotografija vseh treh. Mojca je imela belo prevezo v laseh. »Kaj bo rekel očka, mami?« je vprašala deklica. Obstala je in držala omelo v rokah.

Tiho je odgovorila: »Vesel bo. Upam, da bo vesel.« Obrnila se je in se nasmejala proti steni. Nikoli več ne bo vesel, je pomislila, kako vse drugače je bilo nekoč. Nekoč... Takrat, ko sta hodila še k njegovim staršem, daleč ven v predmestje, v hrib, kjer se je pričel gozd. Kako lepo bi bilo, je razmišljala, ko bi ga danes bilo mogoče presenetiti, ko bi bilo mogoče vse to spremeniti. Obrisala si je solze, ki so ji ovlažile oči. Vse to ni imelo pomena.

Na zagrnjeno okno je pljuskal dež. Bilo je mraz. Ogenj, ki ga je zakurila v peči, je zaplapolal. Mehka drva so z rahlimi treski pokala in se razgorevala.

»Mami, kaj naj pa jaz dam očku?« je vprašala Mojca.

»Imeti ga moraš rada,« je rekla. »Očka bo tega najbolj vesel.« Potem je pospravljala sobo in ni rekla ničesar več. Šelesvoje roke in nenadoma ji je bilo, kakor

ko je končala, je spregovorila: »Zdaj morava skuhati kaj dobrega.«

»Veš kaj naredi, mami,« je rekla Mojca.

»Kaj?« Z roko si je popravila lase, zmršene nad čelom.

»Palačinke in veliko marmelade daj vanje. Boš?«

»Bom,« je rekla.

Ko sta ugasnili luč, zaprli vrata v sobo in prišli v kuhinjo, kjer je bilo skozi okno čutiti pljuskanje dežja in padanje vode v žlebu, je Mojca nenadoma vprašala: »Mami, ali ti očko nimaš rada?« Stala je ob mizi in gledala proti oknu, od koder je bilo zdaj pa zdaj slišati korake mimoidočih.

»Zakaj?« je vprašala. V aluminijastem lončku je naredila testo. Zdaj je pogledala

Teško čakal sem večera

Teško čakal sem večera,
ko bom šel k tebi vas,
z menoj pa mladi fantje,
da zapeli bi na glas.

Ko je zadnje žarke zlate
vsulo sonce na zemljo,
takrat zvezdice so zate
priveslale na nebo.

Lunica je prikazala
resno blede svoj obraz,
dolgočasno se držala,
meni pa je bilo mraz.

Teško čakal sem večera,
teško čakal sem naté.
O, da bila noč bi temna,
da ne bi bilo zvezdice.

Izza debela vaške lipe
pa sem kukal v lunico,
gledal ji v brezbrizno lice,
kaj, če ljubice ne bo?

Ljubica se je smejala
in je kukala namé,
za zaveso tam je stala,
jaz za lipo — pa brez nje!
Pavle Kernjak

hčerko, ki je spačila obraz, premišljujoč nekaj zagonetnega. »Zakaj?« je ponovila. »Ko pa zmerom molčita in... Očka je večkrat hud nate.«

»Saj ni hud,« je rekla zelo tiho.

»Zakaj pa potem ni nikoli vesel, kadar je doma?«

»Utrujen je od dela, veš, je odgovorila, toda glas se ji je tresel. Čemu lažem sama sebi, je pomislila. Zastrmela se je v

A. P. ČEHOV:

PRISILJENA zvestoba

Pred nekaj dnevi smo pokopali mlado ženo našega starega poštnega mojstra Sladkopercova. Ko smo jo zagrebli, smo po starem običaju šli na pošto na sedmino.

Ko so prinesli na mizo blince, je stavec bridko zajokal in rekel:

»Prav tako rumeni so, kakor je bila rajnka. Prav tako lepi so! Čisto taki!«

»Da,« so rekli gostje, »zares je bila lepota... odlična žena!«

»Da, vsi, ki so jo poznali, so jo občudovali... Ampak, gospoda, nisem je ljubil samo zaradi lepote in njenega lepega vedenja. Ti dve lastnosti sta prirodni vsem ženskam in ju pogosto srečujemo. Ljubil sem jo zaradi druge lastnosti, ki jo je imela. Ljubil sem jo zato, ker je bila kljub svoji živi in igri naravi zvesta meni, svojemu možu. Bila mi je zvesta, čeprav je imela komaj dvajset let, meni pa bo kmalu šestdeset! Bila je zvesta starcu.«

Diakon, ki je z nami sedel, je z zgovornim mrmranjem in pokašljevanjem izrazil svoj dvom.

»Vi dvomite?« se je vdovec obrnil k njemu.

»Ne da bi ravno dvomil,« je v zadregi ugovarjal diakon, »ampak tako... Mlade ženske so danes... kako bi rekel... sama lahkomišelnost jih je, randevu in spogledljivost... Teško je to.«

»Vi dvomite, a jaz vam bom dokazal! Njeno zvestobo sem okrepil z raznimi

sredstvi, tako rekoč kakor trdnjavo s strateškimi oklepi. Pri mojem vedenju in moji prekanjenosti mi žena ni mogla postati nezvesta. Poslušil sem se zvižaje in tako očuval svojo zakonsko posteljo pred »ptički brez gnezda«. Poznam nekaj zvižajev v obliki gesla. Izrečem besede in — basta, mirno lahko zaspim, kar se tega tiče.«

»Kakšne besede?«

»Zelo preprosto. Po mestu sem razširil grdo vest. Saj jo poznate. Vsakemu sem rekel: Moja žena ima razmerje z našim policijskim komisarjem Ivanom Aleksejevičem Zalihvatskim... To je zadostovalo. Nihče ji ni upal dvoriti, ker se je bal njegove jeze. Brž, ko so jo zagledali, so bežali, da bi Zalihvatski kaj ne mislil. He, he, he... Z njim ni dobro zobati češenj, zakaj takoj bi sestavil zapisnik zaradi prekrška higienskih predpisov. Tako zagleda na primer tvojo mačko na ulici in sestavi zapisnik, ko da je to potepuška žival.«

»Vaša žena torej ni živela z Ivanom Aleksejevičem?« smo začudeno vprašali.

»Ne, to je bila moja zvižaja... He, he... Kaj, fantje, sem vas potegnil? — Tako je torej.«

Tri minute smo molčali. Sedeli smo osupli in osramočeni, da nas je ta debeli stavec z rdečim nosom tako prebrisano opetnajstil.

Potem je zarenčal diakon: »No, bog daj, da se spet oženiš!«

da se je vse, kar je pričakovala od tistega večera, raztrgalo kot roža, ki ji kdo potrga cvetne liste. Stisnila je ustnice. Nikoli si ne morem priznati, je pomislila, da mu ni več zame in da živiva skupaj samo zaradi otroka. Odkar je tistega večera, pred dvema letoma, prišel z nekega sestanka domov in jo našel že v postelji ter s skrhanim glasom od vrat dejal, naj pride v kuhinjo, je bilo vsega med njima konec. S skelečo bolečino se je spominjala tiste noči. Stal je ob kuhinjskih vratih, z rokami v žepu, s stisnjenimi zobmi, neobrit in razburjen. Takega ga ni še nikoli videla. In potem je rekel: Nikoli nisem mislil, da si tudi ti ena izmed tistih... Izgovoril ni in šele potem, ko je spet dvignil sklonjeno glavo in je bil v njegovih očeh moten blesk, podoben solzam, ji je povedal vse v enem samem zaletu. Zvedel je za njeno razmerje z nekim nemškimi oficirjem med vojno, za tisto-zoprno ljubezen, ki ji je zagrenila mladost, a je z njo rešila življenje očetu, ki bi ga bili sicer ustrelili zaradi ilegalnega dela. Stala je tisto noč v kuhinji in bilo ji je, kakor da tega ne bo mogla prestat. Videla je možev spačeni obraz in njegove roke, stisnjene v pesti. Vrgla se je na kolena predenj in ga prosila, jokala pred njim, naj pozabi vse to, naj ji oprost, on pa se je samo obrnil in šel in ga tri dni ni bilo domov. Odtlej sta živela drug ob drugem kot človeka, ki nimata drugega izhoda, kot da molče trpita napetost med seboj, čeprav vesta, da življenja ne bo mogoče nikoli več popraviti.

»Si huda, mami?« je vprašala Mojca.

Vladimir Nazor: Zvesti Uskok

Dežela Istra je nekoč imela dva gospodarja. V krajih okrog mesta Pazina, v tako imenovani pazinski grofiji, pa v Kastvu, Moščenicah in Veprincu so vladali od 1374. leta nadvojvode iz hiše habsburške kot naslednikj grofa Albrehta, zadnjega goriškega vladarja. Ostala Istra je pripadala beneškemu dožu.

Zaradi Istre in Jadranskega morja so bile često vojske med dožem in nadvojvodo. Najhujši boj je besnel od leta 1614. do 1617. Ta boj so imenovali gradiško vojsko, ker se je tedaj prelilo veliko krvi pod trdnjavo Gradiško. Pravijo mu tudi uskoška vojska, ker so se v njem odlikovali hrabri bojevniki, mrki Uskoki, begunci iz Hrvatske, Bosne in Dalmacije, sovražniki Benetk in Turkov.

V tej vojski se v Istri niso srečale velike armade: bojevale so se manjše čete, uničujoč mesteca, vasi in gradove po ubogi deželi. Takšna kruta navada je bila tiste čase v vojskovanju.

Poleg današnje železniške postaje Lupoglav med Ročem in Pazinom se je tedaj dvigal na strmem griču grad Lupoglav z utrjenim stolpom in obzidjem. Gospodaril mu je hrvaški plemič Ivan Sinkovič, pristaš nadvojvode. Bernardin Tiepolo, beneški poglavar v Razporu in Buzetu, je dostikrat poslal svoje vojake proti trdnjavi Ivana Sinkoviča, toda Lupoglav je bil pretrda kost za beneške zobe. Uskoki so jih vsakokrat odbili od trdnjave, a Benečani so zapalili nekoč iz osvete palačo Ivana Sinkoviča v vasič Semiču, izropali nekatere vasi in mnoge kmečke hiše blizu Lupoglava.

Nekega dne je padel v roke beneškega vodje Verza Verzija neki ranjeni Sinkovičev Uskok. Še tisti večer medtem ko je beneška vojska počivala v gozdiču, piščo ukradeno vino in pekoč ugrabljenove, je ukazal Verzi, naj privedejo predenj ujetega Uskoka. Vojaki so ga takoj ubogali. Uskok, mlad in močan človek, je stal pred vodjo s povešeno glavo.

»Kaj povešaš glavo, junak?« mu prijazno de Verzi.

»Sram me je, da si me živega ujel,« odgovori Uskok. »Bolj častno je izgubiti glavo.«

»Kako ti je ime? Od kod si?«

»Ime mi je Vujo Vučić, po rodu sem iz Dalmacije.«

»Kdo te je odvedel v Istro? Zakaj služiš Ivana Sinkoviča?«

»Turek je napadel naše vasi, pobijal ljudi, požigal prebivališča in jemat živino, jaz pa sem pobegnul v Senju, da ne bi Turkom postal suženj. V Senju sem spo-

znal Ivana Sinkoviča pa sem stopil k njemu v službo, ker je poštenjak in človek, kakor se spodobi.«

»Poslušaj, Vujo, služi meni, pa ti bo dobro.«

»Nočem, Benečan, pa če bi me z zlatniki obsul!«

»Tedaj mi povej, kako bi mogel skrivaj priti v tisti prekleti Lupoglav, in odvedel te bom v Labin: spravil te bom na ladjo, polno vsakršnih daril, ter ukazal mornarjem, da te zdravega, svobodnega in bogatega prepeljejo v tvojo domovino. Dej, Vujo, ne bodi nespameten!«

»Benečan, zaman me skušaš.«

»Če ne gre zlepa, bodi zgrda!« vzklikne srdito Verzi in namigne vojakom.

In Benečani so Uskoka grozno mučili. Šibali so ga, mu pulili nohte, s kleščami trgali meso, z razbeljenim železom žgali rane in mu habili noge.

»Vujo, ali hočeš? Svoboden boš in bogat,« mu je govoril Verzi.

Uskok je molčal in junaško prenašal vse trpinčenje. Nenadoma se mu je stemnilo pred očmi in glava mu je omahnila na prsi.

»Vrzite to mrcino v kakšno jamo!« je ukazal Verzi.

Beneški vojaki niso izkopali Uskoku groba, marveč so ga vrgli v bližnje grmovje.

Vujo ni bil mrtev. Spet se je zavedel in dolgo je v grmovju poslušal, kako Sinkovičev sluga Marko uči beneškega vodjo, na kak način bi drugi dan ponoči Verzi utegnil lahko z izdajo priti v lupoglavski grad. Marko da mu bo iz gradu dal znamenje: rdečo luč v stolpni lini.

Beneški tabor se je pogreznil v trden sen. Vujo se je s hudim naporom izvlekel iz grmovja in, plazeč se ko ranjena zver, je krenil po gozdiču proti Lupoglavu. Lezel je po kamenju in vlekval v temi in dežju polomljene noge za seboj.

Drugi dan zvečer so opazili lupoglavski vojaki, kako se klavrna prikazen komaj vleče po klancu pod gradom... Pohiteli so do nje ter jo odnesli k Ivanu Sinkoviču.

»Vujo, kaj je s teboj?« je vzkliknil plemič, ko je zagledal svojega Uskoka tako krvavega in pohabljenega.

»Gospodar,« je odgovoril Uskok, »ne utegnem ti vsega povedati —, vedi samo, da je sluga Marko izdajalec... Nocoj: rdeča luč v stolpni lini...«

Še nekaj je hotel povedati. Ustnice so mu zadrhte, ali niso spregovorile. Zvesti Uskok je umrl v naročju svojega gospodarja.

Edinstvena cvetka iz protislovenske gonje

Državni pravdnik molči kljub odkritim grožnjam proti koroškim Slovencem

Svobodnjakarsko glasilo »Neue Front« spada v tisto vrsto avstrijskega tiska, ki mu očitno ni za pomiritev v deželi, marveč se trudi, da bi ob vsaki mogoči in nemogoči priložnosti hujskal proti slovenski manjšini na Koroškem in tako izpodkopal mirno in enakopravno sožitje obeh narodov, ki že stoletja živita na skupni zemlji. Hujskaški članki v tisku te vrste so tako pogosti, da pisunom tudi ob vsej prizadevnosti in bujni domišljiji ne uspe, da bi vedno spet in spet izkopali nove »vzroke« za protislovenske napade. Zato ni čudno, da jih njihovo mrzlično iskanje argumentov včasih pripelje do tako gorostasnih absurdov, da se vsak človek, ki je obdarjen z zdravom pametjo, nehoti sprašuje, ali je tako početje res še združljivo z razsodnostjo.

Edinstveno cvetko, ki more uspevati le na z boleznim šovinizmom gnojni zemlji, si je prejšnji teden privoščilo tudi prej omenjeno svobodnjakarsko glasilo, ko je pisalo o »ponovnem slovenskem izzivanju«. V čem obstoja ta nezaslišani zločin Slovencev? Poslušajte in se čudite: posamezne osebe in — o groza! — cele skupine ljudi iz Slovenije so se v zadnjih mesecih med svojim bivanjem na Koroškem zdržrnile obiskati tudi Vojvodski prestol na Gosposvetskem polju!

Da, nič več in nič manj. Ogleđ Vojvodskega prestola je v očeh teh pisunov tisto veliko »slovensko izzivanje«, ki v avstrijski javnosti baje vzbuja neljubo pozornost, ker skuša — kakor komentirajo — slovenska propaganda ta spomenik iz davne koroške zgodovine prikazovati kot simbol slovenskega gospostva na Koroškem. Gospodje se delajo silno zaskrbljene in se slovenskih obiskovalcev tako bojijo, da se jim že kar hlače tresejo. V svojem strahu pozivajo avstrijsko zunanje ministrstvo, da v bodoče slovenskim potniškim skupinam ne sme več izstavljati dovoljenj za potovanje v Avstrijo, če se le-te ne bodo vnaprej obvezale, da ne bodo obiskale Vojvodskega prestola.

Ne glede na to, da je tako početje nekoliko nenavadna oblika propagande za tujski promet, bi zastrašenim junakom pri »Neue Front« le povedali, da Vojvodski prestol nikakor ni »simbol slovenskega gospostva«, marveč nasprotno spomenik slovenske nesvobode, na katerega se je vsedal nemški fevdalec in razglašal svoje ukaze. Tisti kamen, na katerem je v stari Karantaciji sedel slovenski svobodnjak in knez — namreč Knežji kamen — pa so že pred mnogimi leti zaprli za debele zidove celovškega muzeja.

Prepričani smo, da se bo ob takem histeričnem izbruhu vsak razsodni človek le pomilovalno nasmehnil, saj je znano, da med Slovenci ni zločinskih razstreljevalcev spomenikov, pa tudi ne takih velikanov, ki bi Vojvodski prestol naložili na svoja ramena in ga odnesli, kakor je to s svojo kobilo napravil Martin Krpan...

Toda stvar ni le skrajno smešna, marveč je hkrati tudi zelo resna. Namen takega pisanja je preveč očiten in je le del celotne gonje proti koroškim Slovencem in njihovim pravicam. To še toliko bolj, ker se pojavlja vedno v tisku tistih ljudi, ki jim ne gre v račun ne le člen 7 Državne pogodbe, temveč so jim trn v peti koroški Slovenci sploh. Približno tako vsaj zveni iz pisanja koroškega odložka svobodnjakarjev »Kärntner Nachrichten«, ko je izpovedal njihovo odločno voljo, da s svojo borbo ne bodo odnehali prej, preden ne bo obmejno prebivalstvo osvobojeno prevladovanja tujcev in slovenske politike. Z drugimi besedami pa to ne pomeni nič drugega, kakor neizprosno borbo vsedotlej, dokler na Koroškem ne bo iztrebljen tudi zadnji Slovenec! In kaj pravi k tako odkriti grožnji državni pravdnik? Molči! Molči, kakor da v členu 7 Državne pogodbe ne bi bil tudi § 5, ki jasno določa: Dejavnost, ki meri na to, da odvzame slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine, se mora prepovedati.

Cirkus Williams res nudi tri ure prijetnega razvedrila

Premiera cirkusa Williams v Beljaku nas je prepričala, da se tudi v današnjih dneh, ko film in televizija vedno bolj izpodrivata tradicionalno cirkuško umetnost, spleča ogledati cirkuške predstave, ker le tu je mogoče v naravi videti uspehe človeškega prizadevanja, stremjenja in vztrajnosti.

Cirkus Williams iz Kölna, ki je doslej prepotoval že številne dežele, povsod spremlja navdušena publika in tudi časopisni kritiki še in še izražajo priznanje vsem nastopajočim. Kot smo že objavili, bo ta cirkus gostoval od 31. maja do 3. junija tudi v Celovcu na Messegele, tako da si ga bodo tudi naši ljubitelji cirkuških predstav lahko ogledali.

Mislím, da lahko trdim, da nobenemu, ki si bo cirkuške prireditve ogledal, ne bo žal, ker pester program vsakomur nudi nekaj razvedrila. Za ljubitelje živali nastopajo številni čistokrvni lipicanci in drugi plemeniti konji. Fred Petoletti v eni točki programa predvaja kar 24 lipicancev naenkrat, in res prekrasen je pogled na plesoče in dirjajoče plemenite bele živali. Za začetek predstave nastopi dompterka z osmimi berberskimi levi, ki kljub svoji zverinski zunanosti znajo ubogati na vsak gib pogumne dompterke. Občudovanja vredni pa so sloni, deset po številu, ki jih občinstvu predstavi Gebel Williams. Kdo bi si mislil, da je dvetonski slon tako spreten, da more celo na podstavku stati na glavi ter izvajati različne druge »umetniške«. Sloni cirkusa Williamsa s svojim nastopom pokažejo več znanja, kot smo doslej vajeni videti pri dresurah slonov. Zelo spretno poživljajo program posrečeni trije klovní, ki so res klovní v

pravem pomenu besede. Vsakdo jim podleže in se jim iz srca nasmeji.

Posebna atrakcija tega cirkusa je »Bagdadski tatič«, ki mu je celo uspelo policistom okrasti denarnice, ure, kravate in naramnice. Da, tako spreten je ta tatič. Sicer nevaren ni, ker vse kar okrade tudi sam vrne. Pri obisku cirkusa bodite previdni, da tudi vam ne ukrade kako dragocenost. Pred vsako cirkuško predstavo namreč deluje kot reditelj in pri tem ljudem — do dvajsetim osebam — okrade najrazličnejše stvari ter jim jih vrne v svoji točki programa. Njegova spretnost je brez primere in kdor ga sam ne vidi pri njegovem poslu, si to niti ne more predstavljati, kako spretno prste ima. Borra, kakor se tat imenuje, je sam delal, da je namen njegovega nastopanja opozarjati ljudi na to, da morajo na svoje stvari bolj paziti in ne biti lahkomišelní.

Svojevrstni so tudi akrobati, ki s svojimi vratolomnimi akrobacijami vsakogar tako pritegnejo, da si oddahne šele, ko akrobati srečno pristanejo na trdnih tleh. Lahko bi naštevali še druge točke programa, spretnosti na kolesih, balet in druga artistična izvajanja, vendar mislimo, da boste sami lažje presodili, da so posamezne točke programa res vredne, da jih človek osebno vidi in doživi.

Od zadnjega gostovanja pred petimi leti, je program cirkusa povsem obnovljen in vsega priznanja vreden. Prepričani smo, da cirkuška umetnost kljub ostri konkurenci ni obsojena na smrt.

Pred predstavo ali v odmoru si vsakdo lahko ogleda tudi živalski vrt, ki ima v svojih kletkah živali, ki jih je mogoče le redkokdaj videti.

Dovolilnice za mopede

Dunajski izvedenec za promet, gradbeni svetnik dipl. ing. Wolfram, je zahteval uvedbo dovolilnic za uporabo mopedov. Dejal je, da bo za vožnjo z mopedi potreben tudi zadovoljiv dokaz o poznanju veljavnih prometnih predpisov, če hočemo, da cestni promet ne bi postal neznošna nevarnost za družbo.

Med drugim je navedel, da je danes v Avstriji 250.000 za promet dovoljenih mopedov ter še vedno 2 milijona koles. Ni lahko predvidevati, koliko koles bodo v bodočem razvoju nadomestili mopedi.

Nevarnostne okoliščine so pri vozačih z mopedi posebnega značaja. Mopede uporabljajo v veliki meri mladostni v starosti od 16. do 18. leta. Značilne psihične nevarnostne okoliščine so pri mladolet-

nih mopedistih predvsem pomanjkljiva in nezrela preudarnost, ogromno veselje in navdušenje nad hitro vožnjo ter težnja po uveljavljanju. Ti značilni znaki so v nešteti primerih povzročitelji hudih prometnih nezgod. Dejal je, da bo nekoč še potrebno, dopustno starost za vodenje mopedov zvišati na 18. leto starosti, z možnostmi izjeme poklicno pogojnega značaja.

Prodám novo dvostanovanjsko hišo ob cesti Dravograd — Ravne za šilinge, ali pa menjám za majhno posestvo na Koroškem.

Podrobnejše informacije dobite pri Mariji Steindorfer, Poreče — Pörschach, pošta Velikovec.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program. — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
II. program. — 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program: 5.55 Oddaja za kmete — 6.00 Vedri zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 7.55 Zveneče razno — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinjski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 14.45 Prav za vas — 15.45 Iz književnosti — 17.55 Sami šlagerji — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 31. maj:

I. program: 8.45 Širni pisani svet — 9.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Z vseh dolin zveni — 16.20 Mladinski koncert — 18.00 Iz parlamenta — 20.15 Na to smo postali pozorni.

II. program: 9.00 Spoznaj se sam — 14.45 Tehnični pregled — 15.00 Oddaja za mladino — 15.30 Odlični izbor — 18.00 Za delopust — 20.15 Zvezdoslovje in vera v zvezde.

Nedelja, 1. junij:

I. program: 6.10 Vesele melodije — 7.30 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 9.00 Melodije, ki nikdar ne izzvenijo — 11.30 Veselo petje, veselo igranje — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 17.45 Zveneči globus — 19.00 Športna poročila — 20.10 Kriminalna uganka: Kdo je storilec?

II. program: 7.05 Godba na pihala — 8.00 Leto v pesmi — 10.05 Dunajske melodije — 15.15 Operetni zvoki — 16.00 Za ples — 20.00 Mojstri operete.

Ponedeljek, 2. junij:

I. program: 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Za našo vas (slov.) — 18.30 Mladina in film — 18.40 Igra kvintet Avsenik (slov.) — 20.15 Ti časi ko minili — 21.00 Zabavne melodije.

II. program: 9.00 Naša radijska družina — 9.30 Zveneča alpska dežela — 16.30 Humor in dobra volja — 17.15 Znanje za

RADIO PROGRAM

vse — 17.55 Vesele melodije — 19.30 Tajni zakon; opera bufa.

Torek, 3. junij:

I. program: 8.45 Iz medicinske znanosti — 14.00 Poročila, objave. Rdeče, rumeno, zeleno (slov.) — 16.00 Igrajo Deutschemistri — 17.10 Glasba za vse — 18.30 Radijska prijateljica — 19.05 Lepe žene iz 1001 noči — 20.15 Koncert.

II. program: 9.05 Lepe melodije, lepi napevi — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Glasba za mlade zaljublence — 20.00 Vabimo — 21.30 Nabiralnik pritožb.

Sreda, 4. junij:

I. program: 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo (slov.) — 16.00 Muzikalična vožnja po jezzeru — 17.10 Popoldanski koncert — 20.15 Lepe melodije — lepi glasovi.

II. program: 9.25 Pisan spored s koroškim humorjem — 14.15 Sodobni avstrijski

Pohištvo Rudolf Slama

CELOVEC — KLAGENFURT, St. Veiter Straße 15 Sponheimerstraße 16, Telefon 22-58
Vsa nakupni vir za spalnice, stanovanja, kuhinje, tapetirano pohištvo, žimnice. Ugodna plačila na obroke. Prosta dostavitv z avtomobilom. Zamenjava za uporabljivi les je mogoča

komponisti — 16.30 Ljubo, staro donavsko mesto — 17.15 Z raziskovalnega dela naših visokih šol — 19.35 Dunajski slavnostni tedni 1958.

Četrtek, 5. junij:

I. program: 6.10 Vesele melodije — 7.30 Igra tamburaški orkester »Bilka iz Bilčova«, pejejo: Selska dekleta in moški zbor pliberskega okrožja in Miro Kernjak (slov.) — 9.00 Od melodije do melodije — 11.30 Veselo petje, veselo igranje — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 19.00 Športna poročila — 20.10 »Telegram iz Pariza«, glasbena komedija.

II. program: 7.05 Godba na pihala — 8.15 Melodije iz filmov — 15.15 Operetni zvoki — 16.00 Glasba za ples — 19.35 Dunajski slavnostni tedni 1958.

Petek, 6. junij:

I. program: 8.45 Radijska beležnica — 14.00 Poročila, objave. Vseved iz Roža pripoveduje o obrtnikih, ki so hudobca ukani (slov.) — 15.45 Obrazi mladih deklet — 18.40 Poznaš Koroško? — 20.15 »Bog v Kremhu«, dramatične scene.

II. program: 9.00 Nabiralnik pritožb — 17.15 Zanje za vse — 17.55 Glasba napravi človeka veselega — 19.45 Za prijatelje gora — 20.00 Operetni koncert.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

V ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 11.00 ure oddaja na valu 202,1 m in 98.9 mHz.

Sobota, 31. maj:

5.00 Dobro jutro! — 8.05 Lepe melodije, znani napevi — 8.35 Mladina poje — 10.10 Dopoldanski koncert — 11.15 Napevi izpod zelenega Pohorja — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Plošča v ploščo — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 17.30 Zabavni pèle-mèle — 18.00 Okno v svet — 18.15 Godba na pihala — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Javna mladinska oddaja.

Nedelja, 1. junij:

6.00 Domač nedeljski jutranji pozdrav — 7.35 Operetni zvoki — 8.15 Parada popevk — 8.45 Trnjulčica, igra — 9.35 Slovenske narodne — 10.30 Pokaži, kaj znaš — 12.00 Revija zabavnih melodij — 13.30 Za našo vas — 14.15 Voščila — 15.15 Voščila — 16.45 Glasbeni mozaik — 17.30 Lesena skleda; igra — 18.23 Koncert lahke glasbe — 20.00 Variete na valu 327,1 m — 21.15 V plesnem ritmu.

Ponedeljek, 2. junij:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Glasbeni album — 9.20 Solisti in dueti s sporedom narodnih — 10.10 Komorni koncert — 11.35 Venček zabavnih popevk — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pojeta »Planinski oktet« in »Kranjčani« — 13.40 Francoske in italijan-

ške popevke — 14.35 Voščila — 16.00 Operne melodije — 18.00 Družinski pogovori — 18.10 Slovenske narodne — 20.00 Simfonični koncert.

Torek, 3. junij:

5.00 Dobro jutro! — 8.05 Narodne pesmi na tekočem traku — 9.00 Zabavni mozaik — 10.10 Melodije a la carte — 11.30 Za dom in žene — 12.00 Godba na pihala — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.40 Pisan operni spored — 14.20 Pesmi za otroke — 14.35 Voščila — 15.40 Potopisi in spomini — 16.00 Za ljubitelje in poznavalce — 17.10 Zabavna glasba — 18.00 Športni tednik — 20.00 Poje akademski pevski zbor — 21.00 Odpustljivi greh; radijska igra.

Sreda, 4. junij:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Operna in solistična glasba — 9.00 Prof. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori — 9.10 Domače pesmi in napevi — 10.10 Glasbene pravljice in legende — 11.00 Zaigramo in zapojmo — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 14.35 Voščila — 17.30 Priljubljeni pevci zabavnih melodij — 18.00 Kulturni pregled — 18.30 Pesmi litvske manjšine v ZDA — 20.00 Snegu-ročka, opera.

Četrtek, 5. junij:

5.00 Dobro jutro! — 8.05 Amaterski zbori pojo — 8.35 Godala v ritmu — 9.00 Popularne melodije — 10.10 Ritmi in popevke — 12.00 Zabavne melodije — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Narodne pesmi — 13.15 Plošča v ploščo — 14.20 Zanimivosti — 14.35 Voščila — 16.00 Domači in tuji solisti in skladatelji — 17.10 Zabavni potpourri — 20.05 Posnetki z večera narodne pesmi.

Petek, 6. junij:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Orkestralna matineja — 11.00 Pesmi in plesi raznih narodov — 11.30 Za dom in žene — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Od arije do arije — 14.35 Voščila — 15.40 Iz svetovne književnosti — 16.00 Koncert ob štirih — 17.10 Za vsakogar nekaj zabavne glasbe — 18.30 Viški fantje igrajo — 20.30 Simfonija Orienta.